

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Bakalářská práce

Možnosti rozvoje specifického typu cestovního ruchu ve vybrané destinaci

Vypracovala: Tereza Beránková
Vedoucí práce: Ing. Petr Janeček, Ph.D.

České Budějovice 2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tereza BERÁNKOVÁ**
Osobní číslo: **E16254**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Možnosti rozvoje specifického typu cestovního ruchu ve
vybrané destinaci**
Zadávací katedra: **Katedra obchodu a cestovního ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem práce je analýza možností rozvoje vybraného typu cestovního ruchu a další využití v praxi prostřednictvím konkrétních návrhů pro daný specifický druh turismu a vybranou destinaci cestovního ruchu.

Metodický postup:

1. Vytvořte teoretický úvod k tématu.
2. Představte specifika vybraného typu cestovního ruchu.
3. Popište vybranou destinaci.
4. Vhodnými metodami analyzujte předpoklady pro rozvoj vybraného typu cestovního ruchu ve vybrané destinaci.
5. Proveďte syntézu získaných informací.
6. Navrhněte produkty pro zákaznické segmenty daného typu cestovního ruchu.
7. Dva produkty detailně specifikujte.

Rámcová osnova:

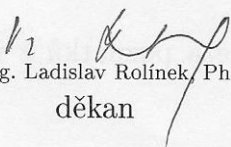
1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Cíle a metody. 4. Analýza a syntéza poznatků z vlastního zkoumání. 5. Vlastní návrhy. 6. Závěr. 7. Seznam literatury.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **40 - 50 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**
Seznam odborné literatury:

- Hesková, M. (2011).** *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy.* Praha: Fortuna.
- Jakubíková, D. (2012).** *Marketing v cestovním ruchu. Jak uspět v domácí i světové konkurenci.* Praha: Grada Publishing.
- Kotíková, H. (2013).** *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu.* Praha: Grada Publishing.
- Kozak, M. & Kozak, N. (2016).** *Tourist Behaviour an International Perspecitve.* Boston, MA: CABI.
- Orieška, J. (2010).** *Služby v cestovním ruchu.* Praha: Idea servis.
- Page, S., J. (2009).** *Tourism Management: Managing for Change.* Amsterdam: Elsevier/Butterworth-Heinemann.
- Ryglová, K., Burian, M., & Vajčnerová, I. (2011).** *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi.* Praha: Grada Publishing.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Petr Janeček, Ph.D.**
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání bakalářské práce: **28. února 2018**
Termín odevzdání bakalářské práce: **13. dubna 2019**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

Ing. Viktor Vojtko, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 1. března 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci na téma „*Možnosti rozvoje specifického typu cestovního ruchu ve vybrané destinaci*“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne .....

.....

Tereza Beránková

Poděkování

Ráda bych na tomto místě vyjádřila upřímné poděkování vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Petru Janečkovi, Ph.D. za jeho ochotu, připomínky, cenné rady, a především odpovědné vedení práce.

Dále bych ráda poděkovala své rodině a příteli, všem přátelům a blízkým, kteří mi věřili a podporovali mě po celou dobu mého studia.

Obsah

1	Úvod.....	3
2	Literární rešerše	4
2.1	Cestovní ruch	4
2.2	System cestovního ruchu.....	6
2.2.1	Subjekt cestovního ruchu	7
2.2.2	Objekt cestovního ruchu.....	7
2.2.3	Okolí cestovního ruchu	8
2.3	Typologie cestovního ruchu.....	8
2.3.1	Formy cestovního ruchu.....	8
2.3.2	Druhy cestovního ruchu	9
2.4	Služby v cestovním ruchu	9
2.5	Produkt cestovního ruchu.....	11
2.6	Dark turismus	11
2.6.1	Motivy účasti na temném cestovním ruchu.....	12
2.6.2	Produkty temného cestovního ruchu	13
2.6.3	Etický aspekt Dark turismu	14
2.7	Českokrumlovský region	14
2.8	Dark turismus v České republice	15
2.9	Dark turismus v oblasti Českokrumlovska	16
3	Cíle a metodika práce.....	21
3.1	Cíl práce	21
3.2	Výzkum a jeho cíle.....	21
3.2.1	Výzkumná metoda.....	22
3.2.2	Metoda vyhodnocení získaných dat	22
3.2.3	Limity výzkumu	23
4	Výsledky šetření.....	24

4.1	Vyhodnocení dotazníku	24
4.2	Vyhodnocení výzkumných tvrzení	36
5	Návrhy.....	39
5.1	Brožura „Temná stránka města Český Krumlov“.....	39
5.2	Pobytový balíček „Pobyt s tajemstvím temného Krumlova“.....	39
5.3	Zájezd zprostředkovaný cestovní kanceláří	41
6	Závěr	44
7	Summary	46
I.	Seznam použitých zdrojů.....	47
II.	Seznam obrázků	
III.	Seznam tabulek	
IV.	Seznam příloh	
V.	Přílohy	

1 Úvod

Cestovní ruch (dále jen CR) jako takový je jedním z nejdynamičtější se rozvíjejících odvětví, generuje třetí nejvyšší příjmy do státních ekonomik po těžebním a automobilovém průmyslu. Cestování je v dnešní době mnohem větším trendem, než tomu bylo dříve a jedná se již spíše o životní styl, který se neustále rozvíjí. Hranice jsou otevřené, a je tedy možné cestovat kdykoliv a kamkoliv, a tak se cesty stávají pro účastníky dostupnějšími.

Obliba cestovního ruchu spočívá především v tom, že se lidé chtějí a potřebují odreagovat od všedních věcí, jako je práce nebo škola. Jednoduše se chtějí dostat mimo stereotyp. Cestovní ruch je skvělou možností, protože přináší možnost regenerace, doplnění fyzických i psychických sil, poznání nových míst, kultur a zvyků, dále přináší možnost si odpočinout, ale i vzdělávat se. Pro ty, kteří chtějí poznat něco nového, neobvyklého, by mohl být zajímavý právě Dark turismus, kterým se tato bakalářská práce zabývá.

Ve světovém měřítku jsou produkty cestovního ruchu, které směřují do míst Dark turismu, již na denním pořádku. Ve světě se nachází mnoho takových míst, například památník útoku na Světové obchodní centrum Ground Zero v New Yorku, pláže v Normandii, kde proběhlo vylodění spojenců 6. 6. 1944, ale také město Nagasaki, na které byla svržena atomová bomba na konci 2. sv. války, či Černobyl na Ukrajině, kde došlo k výbuchu jaderné elektrárny, a mnoho dalších. Ačkoliv oblast Českokrumlovsko, respektive Českého Krumlova za sebou takové katastrofy a neštěstí nemá, je zde řada míst, která jsou spojena s temnou historií.

Cílem této bakalářské práce je zjistit možnosti rozvoje Dark turismu v oblasti Českokrumlovsko a na základě šetření navrhnout a zabývat se nástroji marketingového mixu. Přínosem této bakalářské práce je seznámení čtenářů s tímto specifickým typem cestovního ruchu, objasnění jeho podstaty, motivů pro cestování na tato místa, poukázat na potenciál Českokrumlovsko, respektive Českého Krumlova a podnět k zařazení míst, která jsou spojená s Dark turismem do nabídek cestovních kanceláří především za účelem diverzifikace portfolia produktů a nabídnutí něčeho jiného, co může odlehčit nejnavštěvovanějším částem Českokrumlovsko, respektive Českého Krumlova.

2 Literární rešerše

Tato kapitola je věnována teoretickým východiskům, která jsou nezbytná pro pochopení problematiky této bakalářské práce. Čtenáři se zde seznámí s pojmy, které jsou pevně spjaty s cestovním ruchem, jakožto jeho systém, členění, služby, které jsou v rámci cestovního ruchu poskytovány nebo jeho produkt. Další část této kapitoly je věnována Dark turismu, jeho motivům a produktům a v poslední řadě je zde popsána oblast Českokrumlovska a konkrétní místa, která jsou spojená s Dark turismem a je možné je v této oblasti nalézt.

2.1 Cestovní ruch

Samotný pojem cestovní ruch je odvozen od slova cestování, ale oba pojmy se od sebe liší. Cestováním rozumíme pohyb, který je spojen s přemístěním se do jiného místa, zatímco cestovní ruch má daleko širší význam. O cestovním ruchu lze hovořit tehdy, kdy se cestování stává masovým jevem a je spojeno s poskytováním specifických služeb jako jsou ubytování, stravování, doprava a další, které zabezpečují specializované organizace. Cestovní ruch jako takový se začal rozvíjet až v polovině 19. století, kdy snahy o přesné vymezení jeho pojmu se datují na začátek 20. století a jsou spojovány s rozvojem vzdělání v cestovním ruchu. (Kotíková, 2013)

Existuje několik verzí definic cestovního ruchu, ale každá je v něčem odlišná. Kopšo, Baxa a Gúčik (1979) uvádějí, že cestovní ruch je se souborem vztahů a jevů, které vyplývají z cestování a pobytu osob, pro které místo pobytu není ani hlavním místem bydliště ani místem výdělečné činnosti. Tato definice se stala oficiální definicí, kterou přijalo Mezinárodní sdružení expertů v cestovním ruchu AIEST a v této souvislosti je třeba zmínit definici cestovního ruchu z roku 1978, která vznikla v tehdejší Československu a jejímž autorem byl profesor Gúčik: „*Cestovní ruch je formou uspokojování potřeb reprodukce fyzických a duševních sil člověka, ke kterému dochází mimo běžné životní prostředí a ve volném čase*“ (Kopšo, Baxa, & Gúčik, 1979). Avšak mezníkem při definování cestovního ruchu se stala konference Světové organizace cestovního ruchu (WTO, dnes UNWTO), kde došlo k naformulování definice, která byla přijata za oficiální, a to v roce 1993: „*Cestovní ruch představuje činnost lidí, spočívající v cestování a pobytu mimo místo jejich obvyklého pobytu po dobu kratší jednoho roku za účelem využití volného času, obchodu a jinými účely*.“ (Čech, 1998). Definice UNWTO je odlišná především tím, že nechápe

cestovní ruch pouze jako volnočasovou aktivitu, ale vymezuje jej jako činnost lidí spojenou s cestováním a výslovně uvádí jako možné účely cestování také obchod a jiné motivy (Kotíková, 2013). Dle Jakubíkové (2009) je za cestovní ruch označován pohyb lidí mimo jejich vlastní prostředí, a to do míst, která jsou vzdálena od místa jejich bydliště, za různými účely, vyjma migrace a výkonu denní práce. Jakubíková (2009) také uvádí, že cestovní ruch představuje rozsáhlý trh, jenž vyžaduje uspokojení různorodých potřeb, čímž vzbuzuje pozornost podnikatelů, veřejné i státní správy, i velmi dynamicky se rozvíjející ekonomický segment.

V současnosti se v české odborné literatuře používá oficiální termín cestovní ruch s jeho mezinárodním ekvivalentem turismus a je třeba upozornit na to, že termíny jako například turistika nebo turistický ruch nejsou pro označení cestovního ruchu terminologicky správné. (Kotíková, 2009)

Cestovní ruch by měl být také chápán jako odvětví, které poskytuje veškeré služby, které jsou spojené s cestováním a turistikou, jež lze rozdělit do jednotlivých sektorů:

- Sektor organizace – zahrnující národní turistické centrály, regionální centra apod.
- Sektor zprostředkovatelů – sem lze zařadit touroperátory, cestovní kanceláře a agentury, rezervační systémy apod.
- Sektor dopravy – sem patří letecká, lodní, železniční, automobilová a autobusová doprava apod.
- Sektor ubytovacích služeb – sem patří poskytovatelé ubytovacích služeb od hotelových řetězců až po soukromé penziony.
- Sektor stravovacích služeb
- Sektor průvodců v cestovním ruchu
- Sektor atrakce – sem patří národní parky, kulturní nebo historická místa a zajímavosti, tematické parky apod. (Ryglová, Burian, & Vajčnerová, 2011)

Page (2009) uvádí, že pro cestovní ruch je velmi důležitý internet. E-tourism je pouze první etapou dopadu internetu na cestovní ruch. První vlna internetových technologií vytvořila online komunitu, ve které bylo možné prostřednictvím elektronických médií uvádět služby na trh, ale také komunikovat se spotřebiteli. Následovala druhá vlna založená na stejném principu, známá jako Web 2.0 (popisovaná také jako počítačová nebo sociální

média), kde je online obsah vytvořen online uživateli a je dostupný ostatním uživatelům prostřednictvím interaktivní technologie. Důležitost této technologie spočívá v tom, že umožňuje spotřebitelům komunikovat navzájem o sociálních tématech jako dovolená a cestování. Na základě růstu využívání internetu pro rezervace jsou kombinovány spotřebitelská hodnocení a recenze online prostřednictvím různých cestovních internetových stránek, jako například TripAdvisor.cz apod. Proto mnohé principy plánování cesty, kdy hlavním faktorem byla znalost pracovníků v cestovních kancelářích, bývají nyní nahrazeny právě internetovými technologiemi.

2.2 Systém cestovního ruchu

Cestovní ruch je považován za otevřený a dynamický systém, který je utvářen dvěma podsystemy, kterými jsou subjekt a objekt cestovního ruchu, a to včetně vzájemných vazeb, které existují i mezi cestovním ruchem jako systémem, ale i jinými systémy, které tvoří jeho okolí. (Hesková a kol., 2011)

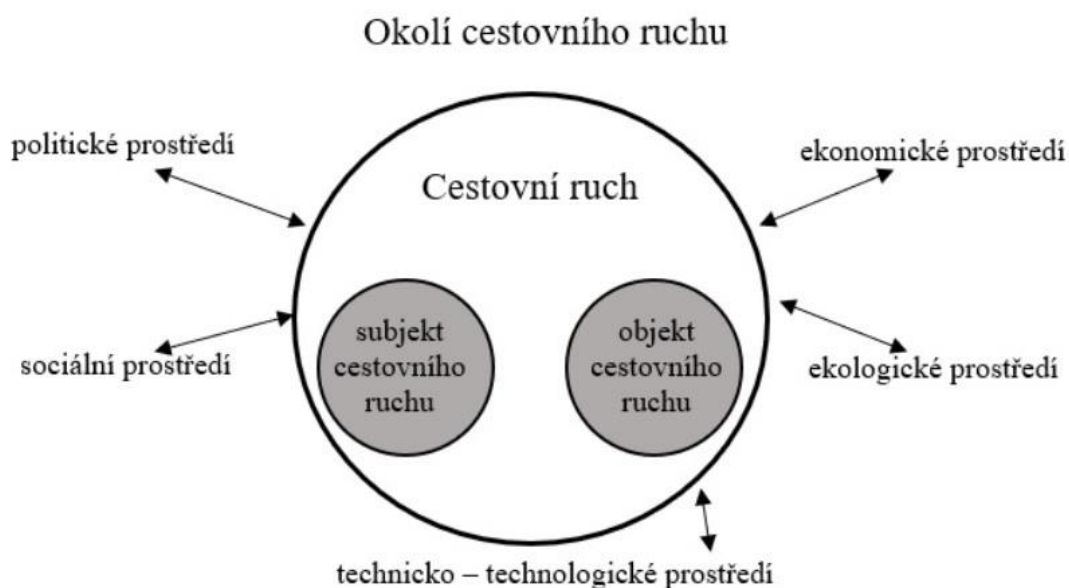
Jakubíková (2012) ve své knize uvádí, že cestovní ruch je systém se dvěma základními subsystemy a to:

- Návštěvník – je považován za subjekt CR a vystupuje jako spotřebitel statků a služeb, které jsou pro CR typické.
- Cílové místo, podniky a organizace CR – jsou považovány za objekt CR a vystupuje jako poskytovatel jednotlivých statků a služeb CR.

Hladká (1997) ve své knize doplňuje toto dělení a to:

- Subjektem CR – jakožto orgány a organizacemi, které se zabývají CR, dále pracovníky v oblasti CR a účastníky CR.
- Objektem CR – jakožto rekreačním prostorem či materiálně-technickou základnou.

Obrázek 1: Cestovní ruch jako systém

Zdroj: vlastní zpracování dle Heskové (2006)

2.2.1 Subjekt cestovního ruchu

Jedná se o účastníka cestovního ruchu. Z ekonomického hlediska je za něj považovaný každý, kdo uspokojuje své potřeby spotřebou statků cestovního ruchu v době, kdy cestuje a pobývá mimo místo svého trvalého bydliště, a to obvykle ve volném čase. Subjekt cestovního ruchu je nositelem poptávky a zároveň spotřebitelem produktu cestovního ruchu. Ze statistického hlediska je za účastníka cestovního ruchu považován cestující, který je označován jako návštěvník, turista nebo výletník, ale své místo ve struktuře cestujících má také stálý obyvatel. (Hesková, 2006)

2.2.2 Objekt cestovního ruchu

Za objekt cestovního ruchu je považováno vše, co se může stát cílem změny místa pobytu účastníka cestovního ruchu. Především se jedná o přírodu, kulturu, hospodářství apod. Objekt cestovního ruchu je považován za nositele nabídky a je tvořen cílovými místy, podniky a institucemi cestovního ruchu, kdy cílové místo představuje středisko cestovního ruchu, region, anebo stát a musí mít vhodný přírodní a kulturní potenciál, který se označuje jako primární nabídka. Za sekundární nabídku pak označujeme prostředek k dosažení tohoto cíle jako je různorodá infrastrukturní vybavenost, podniky, zařízení či instituce, které umožňují návštěvníkům přechodně se ubytovat, stravovat, vykonávat rekreační, sportovní a další aktivity, které jsou typické pro cestovní ruch. (Hesková, 2006)

2.2.3 Okolí cestovního ruchu

Lindnerová (2013) uvádí: „*Vymezením cestovního ruchu jako systému je zdůrazňován vliv okolí na jeho strukturu. Pokud je cestovní ruch jako oblast činností jednotný a existuje dobrá spolupráce všech zúčastněných na jeho rozvoji, pak je možné působení okolí na cestovní ruch ovlivnit.*“

Charakteristika cestovního ruchu, který je vnímán jako otevřený systém, zdůrazňuje význam vlivu okolí – vnějšího prostředí na jeho strukturu a následný vývoj. Ekonomické, politické, sociální, technicko – technologické, ale i ekologické prostředí nemá k CR přímý vztah, ale CR více či méně ovlivňuje. (Hesková a kol., 2011)

2.3 Typologie cestovního ruchu

Dle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011) uvádí odborná literatura řadu různých kritérií systematiky cestovního ruchu, která třídí a definuje cestovní ruch do jednotlivých forem, druhů, typů a podobně. Hesková (2006) uvádí, že o druzích cestovního ruchu hovoříme tehdy, pokud za základ posuzování cestovního ruchu vezmeme motivaci jeho účastníků, tedy účel, díky kterému cestují a pobývají přechodně na cizím místě. Naopak o formách cestovního ruchu hovoříme tehdy, kdy za základ posuzování cestovního ruchu vezmeme různé příčiny, které účastníka ovlivňují nebo důsledky, které přinášejí.

2.3.1 Formy cestovního ruchu

Jak bylo zmíněno výše, o formách cestovního ruchu se hovoří tehdy, pokud základem pro posuzování CR jsou různé příčiny, jež jej ovlivňují, ale i důsledky, které přináší. (Hesková a kol., 2011) A dále je členění z několika hledisek:

- z geografického hlediska – domácí, zahraniční, mezinárodní, vnitřní, národní a regionální CR;
- dle počtu účastníků – individuální, skupinový, masový nebo ekologický CR;
- dle způsobu organizování – individuální cestování, organizované zájezdy nebo klubový CR;
- dle věku účastníků – dětský, mládežnický, rodinný nebo seniorský CR;
- dle délky účasti – výletní, krátkodobý, víkendový, dlouhodobý CR;
- dle převažujícího místa pobytu – městský, příměstský, venkovský, horský, přímořský CR;
- dle ročního období – sezónní, mimosezónní nebo celoroční CR;

- dle použitého dopravního prostředku – motorizovaný, železniční letecký či lodní CR;
- z hlediska dynamiky – pobytový nebo putovní CR;
- z hlediska sociologického – VRF¹, sociální, komerční nebo etnický CR.

2.3.2 Druhy cestovního ruchu

Hesková (2006) uvádí, že o druzích z hlediska motivace hovoříme zejména o rekreačním, sportovním, dobrodružném, mysliveckém, rybářském, lázeňském nebo kongresovém cestovním ruchu.

Kotíková (2013) tyto druhy doplňuje například o cestovní ruch seniorů, dětí a mládeže, gurmánský cestovní ruch, hazardní cestovní ruch, temný cestovní ruch (Dark turismus), kosmickým cestovním ruch, svatební cestovním ruch a plno dalších.

Svatební cestovním ruch (v cizí literatuře Wedding tourism) zahrnuje jak zahraniční cesty snoubenců za účelem uzavření sňatku (např. Las Vegas, Hawaii, Mexico, Jamajka apod.), tak i cesty svatebních hostů, kteří na svatební obřad cestují. (Kozak & Kozak, 2016)

Dle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011) je to právě naopak, kdy druhy jsou určeny místem čerpání služeb CR, respektive dle vztahu k platební bilanci (domácí, zahraniční, tranzitivní CR), dále jsou určeny dle místa, kde převažuje realizace služeb CR (vnitřní, národní, mezinárodní CR), dle způsobu financování (volný či vázaný CR), podle délky pobytu a podobně. Mezi další hlediska pro typologii CR může být i cíl cesty, destinace, způsob ubytování a další.

2.4 Služby v cestovním ruchu

Orieška (2010) uvádí, že službami se obecně rozumějí ekonomické statky, které mají převážně nehmotný charakter. Služby představují v cestovním ruchu heterogenní soubor užitečných efektů, které jsou určeny k uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu, ale zároveň mají průřezový charakter, což znamená, že služby neprodukují pouze podniky v cestovním ruchu, ale i další subjekty soukromého či veřejného sektoru. Lze také říci, že služby mají narozdíl od zboží určité znaky – obecné a speciální. Obecné znaky se vztahují i na služby v cestovním ruchu, zatímco speciální znaky jsou charakteristické pouze pro cestovním ruch. (Linderová, 2013)

---

¹ Visiting relatives and friends – cestování za účelem návštěvy příbuzných a známých

Orieška (2010) do všeobecných znaků zařazuje vlastnosti služeb jako:

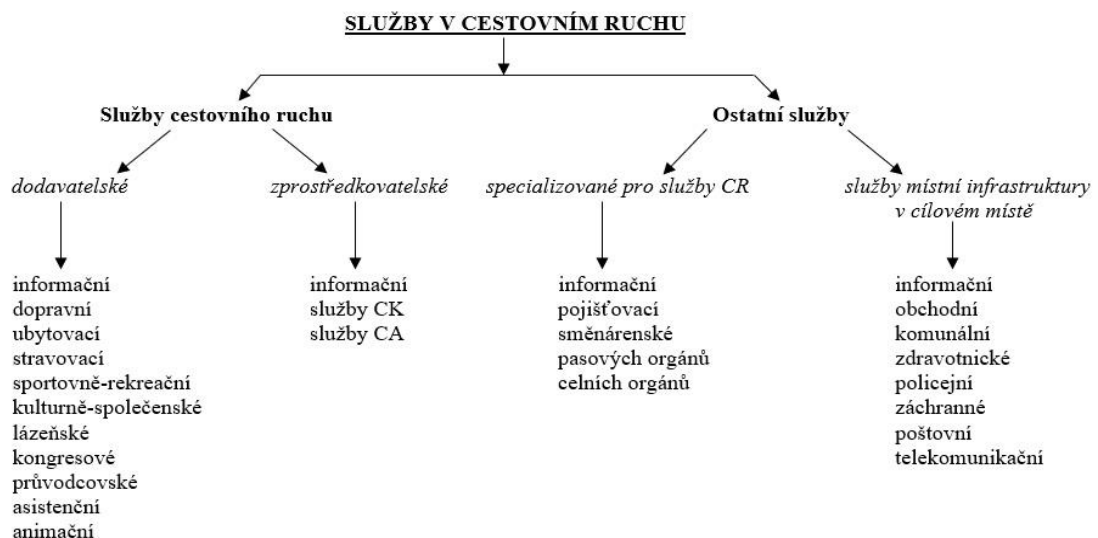
- nemateriální charakter
- vysoká spotřeba živé práce při jejich poskytování
- začleňování vnějšího faktoru do procesu jejich poskytování společně se spotřebou
- soulad poskytování a spotřeby
- pomíjivost

a do specifických znaků zařazuje vlastnosti služeb jako jsou:

- časová a místní vázanost na primární nabídku cestovního ruchu
- komplexnost a komplementárnost
- zastupitelnost
- mnohooborový charakter
- nezbytnost jejich zprostředkování
- dynamika a sezónnost nabídky
- nezbytné poskytování informací včetně jejich kvality
- neanonymita jejich spotřebitele

Poskytované služby v cestovním ruchu jsou poměrně nesourodé, což umožňuje jejich klasifikaci, a to rovnou z několika různých hledisek, která jsou shrnuta v následujícím obrázku č. 2. (Jakubíková, 2009)

Obrázek 2: Služby v cestovním ruchu

Zdroj: vlastní zpracování dle Oriešky (2010)

2.5 Produkt cestovního ruchu

Každý účastník cestovního ruchu má své potřeby a přání, které jsou uspokojovány prostřednictvím volných statků, služeb, zboží a veřejných statků. Za volné statky jsou považovány především přírodní statky, které bývají využívány účastníky v rekreačním prostoru. Může to být například voda, čistý vzduch, déšť nebo mořská voda. Pokud k úpravě volných statků je zapotřebí vynaložit dodatečnou práci, stávají se tyto statky ekonomickými statky. Ekonomickým statkem můžeme rozumět také službu, protože její podstatou je činnost a hodnota je určena mírou užitku, který daná služba přináší. Zboží je výrobek (statek), který je určen na trh, a tedy na prodej. V cestovním ruchu je to například jídlo a nápoje, turistické mapy, knižní průvodce a podobně. Veřejný statek je statek, který je určen pro kolektivní spotřebu a z něhož mají prospěch všichni. Veřejný statek byl obvykle vytvořen nebo nějakým způsobem přetvořen lidskou činností – jedná se například o náměstí, chodníky, parky, městské památkové rezervace, lidové slavnosti a další. Lze tedy říci, že veškeré výše zmíněné statky tvoří produkt cestovního ruchu, což je vše, co je nabízeno na trhu CR a má schopnost uspokojení potřeb účastníků, a vytvořit tak komplexní soubor zážitků. (Orieška, 2010)

2.6 Dark turismus

Mnoho lidí je do určité míry fascinováno smrtí, bolestí a pocity strachu a tento jev je tak silný, že motivoval vznik celé řady produktů, které tyto pocity nabízejí. Můžeme se s nimi setkat ve filmech, seriálech, počítačových hrách, kde mohou lidé poměrně běžně prožívat strach, tíseň, obavy nebo násilí. Na druhé straně tohoto pohledu na tyto pocity je přirozená lidská obava ze smrti, jež je spojena nejen se strachem, ale i s úctou. Tento dvojstranný přístup ke smrti, strachu ze smrti, bolesti a utrpení se odrazil právě na vzniku nové formy cestovního ruchu, která je nazývána „temným cestovním ruchem“. (Kotíková, 2013)

Temný cestovní ruch je také často označován jako *thanatourism* nebo *grief tourism*, což už není zcela neznámým pojmem nebo jevem na dnešním trhu cestovního ruchu, který zahrnuje i návštěvy hradů a bitevních polí, místa přírodních nebo člověkem vyvolaných katastrof či vězení, která jsou zpřístupněna veřejnosti. (Ntunda, 2012) Samotný pojem *Dark tourism* se poprvé objevil v roce 1996 v časopise *International Journal of Heritage Studies*, kde jej použili autoři Foley a Lennon. (Sharpley & Stone, 2009).

Kotíková (2013) ve své knize uvádí definici Dark turismu, která nejlépe vyjadřuje, co tento pojem představuje. Uvádí, že pod pojmem temný cestovní ruch rozumíme CR, který

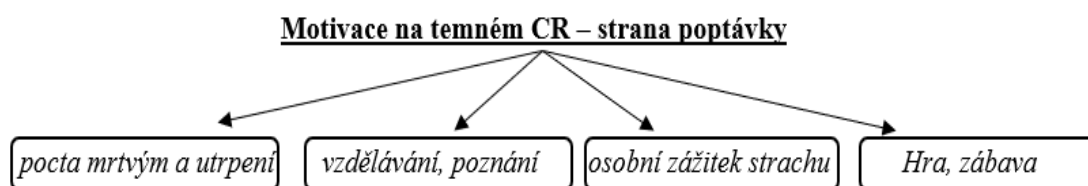
zahrnuje cestování mimo místo trvalého bydliště, a to za účelem návštěv míst, aktivit a atraktivit, které jsou spojeny se smrtí, utrpením, neštěstím, strachem, ale i smutkem.

2.6.1 Motivy účasti na temném cestovním ruchu

Autoři Graham a Howard (2008) uvádějí, že zážitek účastníka Dark turismu je základně založen na „temných“ emocích (například bolest, smrt, horor, smutek a jiné), které nejsou obvykle spojeny s dobrovolným zábavným zážitkem. „Temnota“ zasahuje vnitřní emoce účastníka, proto na každého účastníka může dané místo a prožitek působit odlišně, kdy příkladem lze uvést, že návštěva válečného hřbitova nebo vyhlazovacího tábora může u jedinců vyvolat jak temné (dark), tak netemné (non-dark) emoce.

Kotíková (2013) ve své knize rozlišuje motivy účasti na Dark turismu ze strany poptávky a ze strany nabídky. Jednotlivé motivy a produkty jsou zachyceny v následujících obrázcích č. 3 a 4.

Obrázek 3: Motivace na temném cestovním ruchu - poptávka

Zdroj: vlastní zpracování dle Kotíkové (2013)

Uctění památky zesnulých, pocita mrtvým a utrpení – účastníci navštěvují dané místo za účelem vzdát hold památce konkrétních osob.

Vzdělání, poznání – účastníci navštěvují daná místa za účelem vzdělávání či poznání (například Osvětim v Polsku).

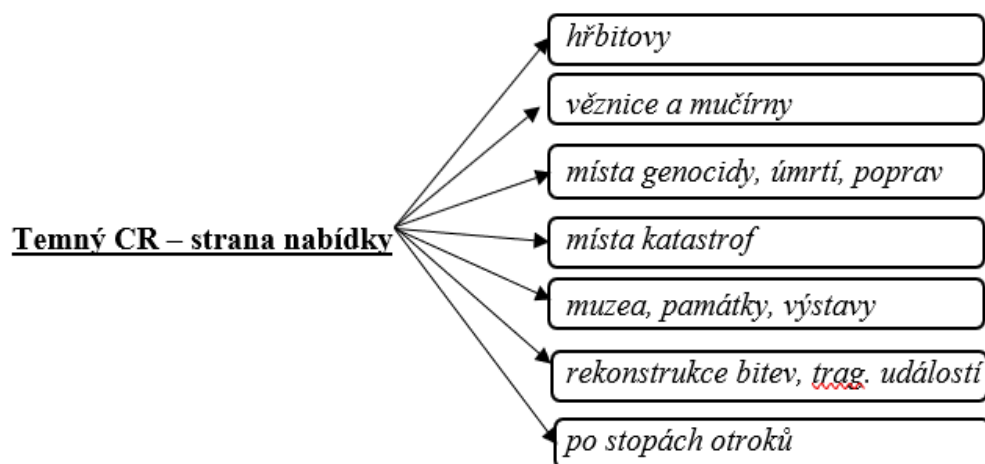
Osobní zážitek pocitu strachu, ohrožení, smutku – účastníci navštěvují objektivně nebezpečná místa (místa válečných konfliktů apod.), kde přetrvávají střety nepřátelských stran nebo navštěvují pohřby významných osobností či rekonstrukce historických bitev.

Hra, zábava – účastníci navštěvují mučírny nebo místa spojená s legendárními či mytologickými postavami (Čachtická paní, hrabě Dracula apod.) s primárním cílem zabavit se. Patří sem i uměle vytvořené atrakce, které vzbuzují pocit strachu – strašidelné hrady a zámky, domy hrůzy a podobně.

2.6.2 Produkty temného cestovního ruchu

Produkty z oblasti nabídky temného CR vycházejí ze základního principu cestovního ruchu, a tedy vyvolání strachu nebo smutku. Projevy emocí mohou mít různé stupně intenzity a z toho důvodu je nabídka v oblasti temného CR velmi široká a zahrnuje produkty od těch, které vyvolávají opravdové pocity smutku až po ty, které jsou pouhými zábavními produkty. (Kotíková, 2013)

Obrázek 4: Produkty temného CR

Zdroj: vlastní zpracování dle Kotíkové (2013)

Hřbitovy – jsou atraktivní svou romantickou atmosférou a častokrát mají charakter parků, cílem pro návštěvu mohou být samotné hřbitovy, hroby významných osobností, hroby a pomníky mající uměleckou hodnotu a podobně. Lze uvést i to, že exkurze na významné hřbitovy by mohly mít význam také pro školy, protože atmosféra působí hlouběji než pouhý výklad nebo text v učebnicích.

Věznice, mučírny, žaláře – může se jednat o autentický produkt, který má mnohdy bohatou historii, ale i o uměle vytvořenou atrakci pro návštěvníky, velký zájem u návštěvníků vzbuzují především staré historické věznice, které pokud jsou zpřístupněny, nabízejí i komentované prohlídky nebo doprovodné akce.

Místa genocidy, úmrtí, poprav – sem se zařazují místa hromadných úmrtí genocidy – koncentrační a vyhlazovací tábory, cílem turistů jsou také místa, kde zemřeli známé nebo historické osobnosti. Zvláštní kategorií jsou také místa poprav (například Staroměstské náměstí v Praze) a v posledních letech vzrostl zájem také o návštěvu bitevních polí a bojišť.

Muzea, památníky, výstavy – mohou být součástí i dalších kategorií Dark turismu a rozlišují se muzea, která se nacházejí na místě, kde skutečně došlo k neštěstí a utrpení,

a muzea, která se nacházejí v místě, které není přímo svázáno s danou událostí. Výstavy pak bývají často součástí muzeí, ale mohou být instalovány i k nějaké zvláštní příležitosti.

Rekonstrukce bitev, tragických událostí – jedná se o populární událost a stávají se významným eventem cestovního ruchu.

Po stopách otroků – cílem bývají místa, která jsou spojená se smutnou historií otroctví.

2.6.3 Etický aspekt Dark turismu

Temný cestovní ruch se rozvíjí velmi rychle a zároveň s ním vzniká otázka etického a morálního aspektu tohoto specifického typu cestovního ruchu. Při hledání odpovědi na otázku, jestli je správné, aby cílem návštěvy byly místa nebo objekty, které jsou spojené se smrtí nebo utrpením, je zapotřebí zohlednit 3 základní aspekty, kterými jsou pravdivost, opravdovost a čas, protože hlouběji a intenzivněji návštěvníky zasáhnou místa a události, které mají reálné tragické příběhy skutečných lidí. Etický rozměr je potřebné vnímat především u neštěstí a katastrof, které se udály nedávno, a které se týkají ještě žijících lidí či jejich potomků. Události, ke kterým došlo před několika staletími spíše vnímáme jako historii, která se nás víceméně osobně netýká a v těchto případech převládá nad pocity smutku nebo soucitu zájem či zvědavost. (Kotíková, 2013)

2.7 Českokrumlovský region

Jedná se o region, který je jednou z posledních rozlehlejších oblastí ve střední Evropě, kde se prozatím ve vyšší míře neprojevíly negativní důsledky civilizace. Nalezneme zde Novohradské hory a Šumavu, které patří k tzv. Zelené střeše Evropy, což je území s mimořádně zachovanými přírodními i krajinnými hodnotami. O tom, že tato krajina je skutečně zdravá, svědčí velké množství chráněných druhů rostlin a živočichů, ale i existence celé řady chráněných území. Přírodní krásy regionu patří mezi základní předpoklady pro cestovní ruch, turistiku i oddech. Je zde také velmi oblíbená vodní turistika na řece Vltavě či vodní sporty na Lipenské přehradě, v zimním období je zde velká řada příležitostí i pro zimní sporty. Českokrumlovský region je také bohatý na historické památky – například kláštery ve Vyšším Brodě a Zlaté Koruně, město Český Krumlov, hrad Rožmberk, zřícenina hradu Dívčí kámen a mnoho dalších. (Základní charakteristika regionu Český Krumlov, 1999)

Co se týče správní oblasti okresu Český Krumlov, tak se jedná o typicky pohraniční region ležící v nejjižnějším cípu České republiky. Na severovýchodě region sousedí s okresem České Budějovice, na severozápadě s okresem Prachatice a jeho jihozápadní, jižní

a jihovýchodní hranice je totožná se státní hranicí s Rakouskem, a to v délce 80 km. (Základní charakteristika regionu Český Krumlov, 1999)

Českokrumlovský region sestává z 47 obcí, kde žije téměř 61 000 obyvatel. Téměř polovina obyvatel celého okresu žije v některém z 6 měst, z toho v samotném městě Český Krumlov má trvalý pobyt přes 13 000 osob. (Český statistický úřad: Charakteristika okresu Český Krumlov, 2016)

2.8 Dark turismus v České republice

Česká republika nabízí mnoho míst či objektů, které jsou spojeny s Dark turismem, mezi nejznámější z nich, které uvádí portál czech.cz (Česká republika: Turistika – Dark Tourism v ČR, 2012) jsou:

- **Lidice a Ležáky** – jedná se o bývalé vesnice, které byly vyhlazeny nacisty v průběhu 2. světové války a doplatily na přímou či domnělou souvislost s atentátem na říšského protektora Reinharda Heydricha. K vyhlazení došlo 10. června 1942, kdy byli zastřeleni všichni přítomní muži, ženy byly odvečeny do koncentračních táborů a převážná většina dětí byla zavražděna. To stejné postihlo i Ležáky, a to o 14 dní později. Dnes na místech těchto neštěstí nalezneme památníky a muzea, které tyto tragédie připomínají.
- **Památník Terezín** – památník byl zřízen v roce 1947, a to na památku obětí nacistické genocidy za 2. světové války. Terezín dříve sloužil jako ghetto pro tisíce českých Židů. Památník byl postaven především proto, aby uchovával památku obětí rasové a politické perzekuce, rozvíjel muzejní, ale i výzkumné a vzdělávací činnosti.
- **Hrad Špilberk** – bývá také nazýván jako Žalář národů a dříve sloužil jako vězení pro nejtěžší zločince z celé habsburské monarchie.
- **Vyšehradský hřbitov a Slavín** – vyšehradský hřbitov je jeden z nejvýznamnějších hřbitovů v Praze, je zde pochováno okolo 600 významných českých osobností, jako jsou spisovatelé, vědci, básníci, výtvarní umělci, skladatelé, herci a podobně. Součástí hřbitova je Slavín, což je hrobka nejzasloužilejších osobností českého národa.
- **Zámek Velké Losiny** – tento zámek je známý především díky čarodějnickým procesům. Na konci 17. století zde působil inkvizitor Jindřich Boblig,

který byl hlavním organizátorem čarodějnických procesů, v jejichž důsledku došlo k upálení 56 osob.

2.9 Dark turismus v oblasti Českokrumlovska

Co se týče oblasti Českokrumlovska, tak zde nejsou příliš temná místa, jako se může jevit Terezín a další, ale je zde mnoho míst, které určité spojení s Dark turismem mají, i když nejsou tak temná, ale spíše tajemná.

Muzeum útrpného práva – toto muzeum nalezneme v Českém Krumlově na náměstí Svornosti. Muzeum se rozprostírá v nově zrekonstruovaných sklepních prostorech, kde se nachází ojedinělá expozice útrpného práva a mučících nástrojů. Muzeum má celkovou rozlohu 400 m² a je zde vystaveno přibližně 100 exponátů (španělské boty, housle, skřípec, kleště na trhání nehtů, důtky, býkovce, drtičky palců a kloubů, oslí masky a podobně) a desítky dobových rytin. Tajemnou atmosféru celé výstavy dodávají voskové figuríny, které jsou umístěny do autentického prostředí a audiovizuální efekty – jako upálení čarodějnice nebo poprava mečem, které umocňují celý zážitek z prohlídky. (Jižní Čechy: Turistické cíle – Muzeum útrpného práva, 2018) Muzeum je otevřené po celý rok, přičemž v hlavní sezóně od července do srpna je provozní doba delší než v ostatních měsících. Vstupné pro dospělé osobu činí 130 Kč, pro rodiny s 2 dětmi 350 Kč, pro studenty či seniory 90 Kč. (Český Krumlov: Turistické cíle – Muzeum útrpného práva – provozní doba a ceník, 2018)

Náměstí Svornosti v Českém Krumlově (morový sloup) – jedná se o místo, kde několikrát vzplála hranice, kde skončily životy mnoha žen nařčených z čarodějnictví. Za nejhorší je považován případ jedné cikánské dívky, která se nechala zavřít v kájovském kostele a vzala prsten Panně Marii. Druhý den byla kostelníkem obviněna ze svatokrádeže. Prsten však faráři vrátila, ale dozvěděli se o tom jezuité z Českého Krumlova. Cikánka byla kájovskou farou nakonec propuštěna, ale jezuité ji nechali stíhat a po mučení se dívka doznala i k činům, které nikdy nespáchala. Tato dívka byla právě upálena na tomto místě u morového sloupu. (Český Krumlov – pověsti a legendy města Český Krumlov: náměstí Svornosti – morový sloup, 2018)

Kostel sv. Víta v Českém Krumlově – jedná se o bývalé mauzoleum, odkud byly některé hrobky přesunuty do kláštera ve Vyšším Brodě. V okolí kostela také býval hřbitov, který fungoval do roku 1585, kdy město zasáhla morová vlna, poté byl přesunut ke kapli sv. Martina – dnes ji nalezneme v městském parku. Hřbitov u kaple sv. Martina byl přesunut

po roce 1902 na místo dnešního městského hřbitova a dodnes je zde ke spatření mnoho náhrobních kamenů. Po levé straně boční lodi kostela je možné nahlédnout do kaple sv. Jana Nepomuckého, právě u vstupu do této kaple jsou umístěny dva náhrobní kameny z červeného mramoru z bývalé hrobky Viléma z Rožmberka a jeho třetí manželky Anny Marie Rožmberské z Bádenu. Ve výklenku kaple sv. Jana Nepomuckého jsou také pohřbena srdce některých členů rodu Schwarzenbergů (i srdce zakladatelského manželského páru Marie Eleonory a Adama Františka ze Schwarzenbergu), jsou zde ale také pohřbeny Eleonořiny ostatky a další. V dnešní době je kostel veřejně přístupný a konají se zde církevní obřady, ale i koncerty klasické hudby. (Český Krumlov – církevní objekty: Kostel sv. Víta, 2018)

Židovský hřbitov v Českém Krumlově – židovský hřbitov můžeme nalézt v sousedství dnešního městského hřbitova, byl založen v roce 1891 a je obehnan cihlovou zdí sahající do výšky 3 metrů, vchod na hřbitov je zabezpečen kovanými vstupními vraty, která jsou zdobena motivem Davidovy hvězdy. Na celé ploše hřbitova je přibližně 100 náhrobků, a to od doby založení hřbitova do první poloviny 20. století. Je zde pohřben například rabín Prof. Dr. Leopold Hirsch a nejmladší náhrobek je z roku 1993. Je zde i eklektická² obřadní síň z 90. let 19. století, kde je zachován čtecí pult. Dnes se zde zajišťuje průběžná údržba, do budoucna je zapotřebí dokončit rekonstrukce obřadní síně, doopravit poškozené úseky zdi a vztyčit povalené náhrobky. Na židovský hřbitov je tedy možné pouhé nahlédnutí přes vstupní bránu, hřbitov není zpřístupněn. (Český Krumlov – Turistické atraktivy: Židovský hřbitov, 2018)

Hrad a zámek Český Krumlov – nejen, že se jedná o nejnavštěvovanější objekt v Českém Krumlově, ale odehrála se zde i nejbrutálnější vražda v historii jižních Čech. Don Julius d' Austria byl levoboček Rudolfa II. a jeho milenky a družky Kateřiny Stradové. Kolem roku 1607 se zde Julius sblížil s Markétou Pichlerovou – dcerou českokrumlovského lazebníka. Po čase se na dívku rozzlobil, zbil ji, pobodal nožem a jelikož ji považoval za mrtvou, vyhodil ji zámeckým oknem ze skály do Jelení zahrady. Markéta mrtvá ale nebyla a odplazila se domů. Po jejím uzdravení požádal Julius Pichlera, aby mu dívku vydal, ten ale odmítl a Julius ho nechal uvěznit. Po několika týdnech vězení otce svolila matka Markétky k návštěvě a odvedla Markétu na zámek. Následující den Julius v zá-

---

² eklektická = od slova Eklekticismus, což je způsob tvorby a práce, který čerpá z cizích vzorů či děl ze starších období a mísí je dohromady

chvatu nepřičetnosti Markétu brutálně zavraždil a její mrtvolu zohavil (mrtvola byla pohřbena v klášteře minoritů v Českém Krumlově). Tímto činem vyvolal velké pobouření a jeho otec dal příkaz k doživotnímu uvěznění na českokrumlovském zámku. Julius zde propadl schizofrenii, přestal se mýt, holit, odmítal jídlo, rozbíjel vše kolem sebe a následně vyhazoval oknem. Na konci života žil pouze ve špíně a nepořádku, spal v koberecích, do kterých se balil, když mu byla zima. Za příčinu jeho smrti bylo udušení po provalení vředu v krku. (iDnes KINO: Český Krumlov se stal místem brutální vraždy, 2017)

Kaple na Křížové hoře v Českém Krumlově – toto místo je spojeno se dvěma odlišnými pověstmi. První pověst vypráví, že na tomto kopci byl v 17. století postaven měděný kříž, který měl chránit město před velkými bouřemi a krupobitím. Druhá pověst praví, že zde byl v roce 1701 kvůli opravě měděného kříže poražen strom, jehož kmen se rozpadl na tři kusy odpovídajícím rozměrům španělského kříže. Kromě kříže pak ze stromu byla postavena malá dřevěná kaplička, ke které se jedna krumlovská měšťanka rozhodla založit tři křížové cesty. Dřevěnou kapličku po krátké době vystřídal zděný svatostánek. Byl ale příliš malý a byl zde vybudován osmiboký ambit. V průběhu staletí se ale podoba kaple Panny Marie Bolestné a sv. Kříže měnila. (Tröster, 2011)

Pozn.: V dnešní době je poutní areál otevřen celoročně o víkendech a státních svátcích, a to od roku 2016.

Ptačí hrádek v Českém Krumlově – jedná se o nedostavěný památník nedaleko hradu a zámku Český Krumlov a zámecké zahrady, vybudovaný na oslavu vítězství spojeneckých armád Ruska, Rakouska a Pruska nad Napoleonem Bonaparte v bitvě u Lipska v roce 1813. Ruské, rakouské a pruské armádě velel bratr českokrumlovského vévody Karel I. Filip ze Schwarzenbergu. Celý návrh památníku vypracoval stavitel věže na Kleti Jan Sallaba. Díky nedostatku financí se stavba zastavila a došla k jejímu pouhému zastřešení. (Český Krumlov: Ptačí hrádek, 2018) Oprav památníku se po několika letech ujala architektka Lenka Havlíčková, která všechny práce financovala z vlastních zdrojů za využití různých grantových programů. K objektu byly přivedeny sítě, oplocení a opravila se i fasáda a kopule. Proměnilo se ale i okolí památníku a na programu oprav je i zateplení, dokončení vnitřních úprav, výroba cedulí a poutačů, aby místo objevilo více lidí. (Pokorný, 2014)

Švamberský dům v Českém Krumlově – Braunová (2000) vypráví o domě v Soukenické ulici 35, ke kterému se váže pověst o baziliškovi. Dům kdysi postihla tajemná

kletba. Paní Rozálie měla ve dvoře studnu, o které se vyprávělo, že v ní byla léčivá voda. Jednoho dne se paní Rozálii vylíhlo černé kuře, všichni sousedé Rozálii radili, aby kuře zabila, ale neodvážila se to udělat, a tak z kuřete vyrostla slepice, která se chovala zvláště, často z ničeho nic začala klovat ostatní slepice, kdákala a mlátila křídly. Jednou na jaře tato černá slepice snesla vejce, ze kterého se vylíhlo zlé stvoření, které vypadalo jako malý dráček – byl to bazilišek. Krátce po vylíhnutí se bazilišek nastěhoval do studny a tam žil. Po delší době otrávil svými výkaly vodu, která přestala být požitelná a ztratila svou léčivou moc. Než se na to ale přišlo, stálo to život manžela Rozálie i jejich dvou synů. Jednoho dne se ale objevil statečný tovaryš, který baziliška přelstil a ze studny vyhnal – od té doby vládlo v domě jen štěstí. V dnešní době je v tomto domě hotel a restaurace, která nabízí venkovní posezení ve dvoře, kde studna opravdu stojí, je zde i socha baziliška a možnost přečtení si této pověsti. (Braunová, 2000)

Židovské hřbitovy v Rožmberku nad Vltavou – nedaleko města Český Krumlov nalezneme město Rožmberk nad Vltavou, kde se nacházejí hned 2 židovské hřbitovy – starý a nový. Pozůstatky ze starého židovského hřbitova se nacházejí jihovýchodně od domu č.p. 102 a z dochovaných údajů vyplývá, že založení starého hřbitova sahá přibližně do roku 1480. V tu dobu zde byla pohřbívána i většina Židů z Lince, a to až do roku 1863, kdy byl zřízen židovský hřbitov v Linci. Nový židovský hřbitov se pak nachází u silnice vedoucí do Českého Krumlova a tady jeho historie sahá do konce 19. století. (Český Krumlov – Turistické atraktivita: Židovské hřbitovy v Rožmberku nad Vltavou, 2018)

Památník 63 obětí pochodu smrti Omlenice – po železnici z Českých Budějovic vedoucí do Horního Dvořiště projelo koncem války několik transportů s vězni z koncentračního tábora v Osvětimi do Mauthausenu. Mnoho z těchto vězňů nevydrželo strašné útrapy, během cesty zemřeli, jejich mrtvoly byly na několika místech z vlaku vyhozeny. Po skončení války byly tyto pozůstatky pietně pohřbeny a později došlo k postavení památníku. Ve společném hrobě v Horním Dvořišti je pohřbeno 14 neznámých vězňů, v Netřebicích pak 46 obětí z koncentračních táborů a 2 příslušníci sovětské armády. (Šumava: Památník 63 obětí pochodu smrti, Omlenice, 2015)

Čertova stěna – jedná se o chráněné území, které leží po obou stranách toku řeky Vltavy na příkrých balvanitých svazích jejího kaňonovitého údolí. Za nejznámější skalní útvar je považována vrcholová skalní hradba Čertovy stěny s velkým kamenných mořem. Legenda vypráví, že ďáblovi vadila stavba kláštera v nedalekém Vyšším Brodě, a proto chtěl

vytvořit v rokli hráz, která by zadržela vodu a následně klášter zatopila. Nečisté síly svrhávaly obří balvany do řečiště řeky Vltavy, ale práce měla být hotova do doby, než kohout třikrát zakokrhá. Nepodařilo se a po třetím zakokrhání kohouta ďáblova moc skončila. Na věži kláštera zazvonil zvon a čert musel upustit balvan, na němž je dodnes znát otisk jeho pařátu. Velkému balvanu, který je nad řekou, se říká „Ďáblova kazatelna“ a strmé skále plné kamenů, která se nachází pod kazatelnou, se říká Čertova stěna. Skála se dříve nazývala také Strašidelník, kdy podle dřívějších pověstí se jednalo o posvátné místo uctívání boha Svatoroha. (Čertova stěna a Luč, 1998)

3 Cíle a metodika práce

Tato kapitola je věnována cílům a metodice bakalářské práce. Budou zde popsány cíle práce, výzkumná tvrzení, výzkumné metody a v poslední řadě limity výzkumu.

3.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je zjistit možnosti rozvoje Dark turismu v oblasti Českokrumlovska, respektive Českého Krumlova a na základě šetření navrhnout a zabývat se nástroji marketingového mixu. Přínosem této bakalářské práce je seznámení čtenářů s tímto specifickým typem cestovního ruchu, objasnění jeho podstaty, motivů pro cestování na tato místa, poukázat na potenciál Českokrumlovska a podnět k zařazení míst, která jsou spojená s Dark turismem do nabídek cestovních kanceláří především za účelem diverzifikace portfolia produktů a nabídnutí něčeho jiného, co může odlehčit nejnavštěvovanějším částem Českokrumlovska, respektive Českého Krumlova.

3.2 Výzkum a jeho cíle

Před samotným výzkumem byla sestavena rešerše odborných zdrojů, která byla nezbytná pro pochopení problematiky celé bakalářské práce. Po nastudování literatury byl na řadě pilotní výzkum, který napomohl ke správnému sestavení otázek v dotazníkovém šetření. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit informace o potenciálních zákaznících, vyhledávaných aktivitách a atraktivitách, motivaci k účasti na tomto specifickém typu cestovního ruchu, dále ověření ochoty účastnit se nebo zakoupit produkty Dark turismu a zda je oblast Českokrumlovska, respektive Českého Krumlova místem, kde se nachází vysoký potenciál pro jeho rozvoj.

Výzkumné tvrzení 1: Lidé spíše nevědí, jaká je podstata Dark turismu.

Výzkumné tvrzení 2: Lidé jsou spíše spokojeni s místy/objekty Dark turismu v Českém Krumlově.

Výzkumné tvrzení 3: Hlavním motivem pro respondenty k návštěvě temných míst je zvědavost a poznání něčeho nového.

Výzkumné tvrzení 4: Lidé by měli zájem o rozvoj Dark turismu.

Výzkumné tvrzení 5: Lidé by spíše upřednostnili brožuru k návštěvě temných míst.

3.2.1 Výzkumná metoda

Za výzkumnou metodu bylo vybráno dotazníkové šetření. Dotazník se skládal z 19 otázek, jak uzavřených, tak polootevřených. Dotazník byl doplněn úvodním slovem a vysvětlením terminologických výrazů. Především se jednalo o vysvětlení termínu „Dark tourism“ tak, aby bylo možné zjistit opravdovou motivaci, nikoliv lexikální znalost pojmů. První část dotazníku se týkala především znalosti Dark turismu (*Setkali jste se někdy s pojmem Dark turismus? Pokud ano, kde to bylo? Navštívili jste nějaké místo Dark turismu?*). Dále byl v dotazníku zkoumán motiv návštěvy temného místa, a to ať dané místo lidé navštívili, či nikoliv (v tomto případě, jaký by motiv pro návštěvu mohl být). Předposlední otázka této části se věnovala tomu, zda lidé považují cestování na místa Dark turismu za vhodné či nikoliv a jestli je pro ně celkově tento specifický typ cestovního ruchu zajímavý. Sedmá otázka byla rozřazovací a rozdělila respondenty na 2 části – respondenty, kteří se o Dark turismus zajímají a respondenty, pro které je tento specifický typ cestovního ruchu absolutně nezajímavý. Pro skupinu těch, které Dark turismus vůbec nezajímá, dotazník v tento moment skončil a přesunul je pouze k identifikačním otázkám, jako pohlaví, věk a kraj trvalého bydliště. Dotazník v následujících otázkách řešil, které kategorie z temných míst respondenty nejvíce zajímají, jestli při svých cestách navštěvují temná místa záměrně, a dále respondenti odpovídali na motivy cest a jejich pocity z míst Dark turismu. Další část dotazníku byla zaměřena na Český Krumlov, přesněji na místa, která jsou s temnými událostmi spojená, a zajímá se o to, jestli o daných místech respondenti věděli a jestli jsou s jejich nabídkou spokojeni. Konec dotazníku se zabýval konkrétními příklady nástrojů marketingového mixu jako pobytový balíček, zájezd CK a brožura, kde bylo třeba rozřadit respondenty na rezidenty a nerezidenty města Český Krumlov, kdy bylo předpokládáno, že pro rezidenty by tyto produkty zajímavé nebyly.

3.2.2 Metoda vyhodnocení získaných dat

Podklady ke zpracování praktické části byly získány dotazníkovým šetřením, které probíhalo jak osobně, tak elektronicky od 6.8.2018 do 1.10.2018. Odpovědi byly během osobního dotazování, které probíhalo v rodinném penzionu v Českém Krumlově, zapisované do tištěných dotazníků a následně zpracovány pomocí online nástroje Vyplňto.cz. K elektronickému dotazování bylo využito oficiálních stránek univerzit z České republiky na sociální síti Facebook, kde byli osloveni a požádáni návštěvníci Českého Krumlova o vyplnění dotazníku přes Vyplňto.cz, a to z důvodu, že téma Dark turismu je relativně nová záležitost a výzkum předpokládal, že mladí lidé budou mít větší

povědomí a zkušenost v tomto typu cestovního ruchu. Následné vyhodnocení, jak osobního, tak elektronického dotazování bylo provedeno prostřednictvím MS Excel 2016 pomocí grafů a tabulek, vždy vzhledem k přehlednosti dat. Prostřednictvím dotazníkového šetření bylo nasbíráno 266 odpovědí, přesněji od 199 žen a 67 mužů. Většina dotazovaných byla z Jihočeského, Středočeského, Plzeňského a Jihomoravského kraje a věkově se pohybovali v rozmezí 15–47 let.

3.2.3 Limity výzkumu

U tohoto dotazníkového šetření je třeba upozornit na jeho limity/omezení. Získaná data z osobního dotazování vypovídají o názorech hostů v penzionu a s jistotou nelze výsledky vztahovat na všechny návštěvníky Českého Krumlova. Limitem se zde stala neochota dotazník vyplnit, pokud host spěchal nebo byl na pracovní cestě. Vzhledem k tomu, že dotazování probíhalo tváří v tvář, nelze se vyhnout ani jistému vlivu tazatele. Dále je potřeba brát v potaz to, že odpovědi respondentů mohly být ovlivněny tím, v jaký moment dotazník vyplňovali. Pokud nebyli plně spokojeni s pobytem v penzionu, jejich odpovědi se mohly stát odlišnějšími než v jiný moment.

Získaná data z elektronického dotazování vypovídají o názorech mladších lidí a s jistotou nelze výsledky vztahovat na všechny návštěvníky Českého Krumlova. Dalším limitem byl fakt, že bylo osloveno více univerzit s ekonomicky zaměřenými fakultami, kde se nacházejí z větší části ženy, což také nelze vztahovat na všechny návštěvníky, protože muži mohou mít jiné názory a zkušenosti ohledně Dark turismu. Dále je třeba zmínit to, že odpovědi respondentů mohly být ovlivněny i tím, v jaký moment dotazník vyplňovali (spěch, neochota). Pokud tyto respondenti měli špatný zážitek z návštěvy města Český Krumlov, jejich odpovědi toto mohlo také ovlivnit.

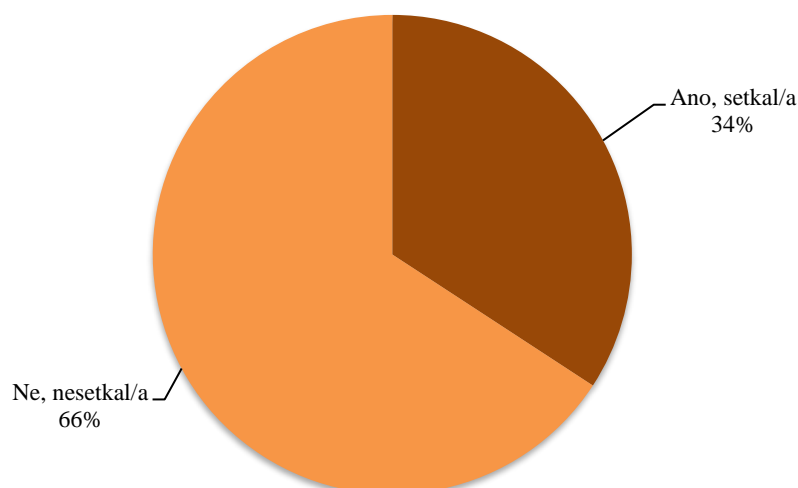
4 Výsledky šetření

Tato část bakalářské práce je zaměřena na výsledky šetření. Jak již bylo zmíněno výše, cílem bakalářské práce bylo zjistit informace o potenciálních zákaznících, vyhledávaných aktivitách a atraktivitách, motivaci k účasti na specifickém typu cestovního ruchu (v tomto případě Dark turismu), dále ověření ochoty účastnit se nebo zakoupit produkty Dark turismu a v poslední řadě zjistit, jestli je oblast Českokrumlovska, respektive Českého Krumlova místem, kde se nachází vysoký potenciál pro jeho rozvoj.

4.1 Vyhodnocení dotazníku

V této podkapitole jsou vyhodnoceny všechny otázky, které byly součástí dotazníkového šetření. Jako první byla vyhodnocena otázka týkající se znalosti Dark turismu u respondentů.

Obrázek 5: Znalost Dark turismu u respondentů

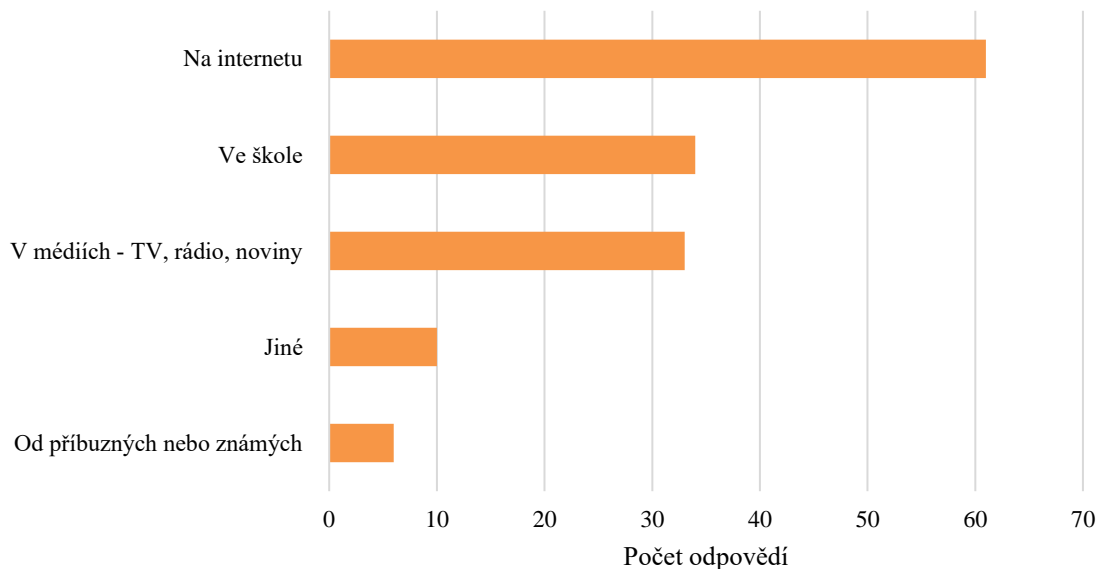
Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

Podle výše uvedeného obrázku č. 5 vyplývá, že celkem 66 % ze všech 266 respondentů se nikdy nesetkalo s pojmem „Dark turismus“ a 34 % tento pojem zná. Z daného výzkumu lze tvrdit, že více než polovina respondentů nikdy dříve pojem „Dark turismus“ neznala a že by bylo vhodné tento specifický typ cestovního ruchu rozvíjet, minimálně proto, aby se dostal do povědomí více lidí.

V následujícím obrázku č. 6 je možné vidět, kde se respondenti nejčastěji s pojmem „Dark turismus“ setkávají nebo již setkali. Na základě sesbíraných dat se respondenti s tímto pojmem setkali/setkávají nejvíce na internetu, který zvolili respondenti celkem

61krát, ve škole, kterou zvolili respondenti celkem 34krát nebo v médiích, která byla zvolena téměř stejně jako škola, a to 33krát. V menším zastoupení respondenti uvedli jiný zdroj, ale i to, že o pojmu Dark turismus se dozvěděli od příbuzných a známých, což respondenti zvolili pouze 6krát.

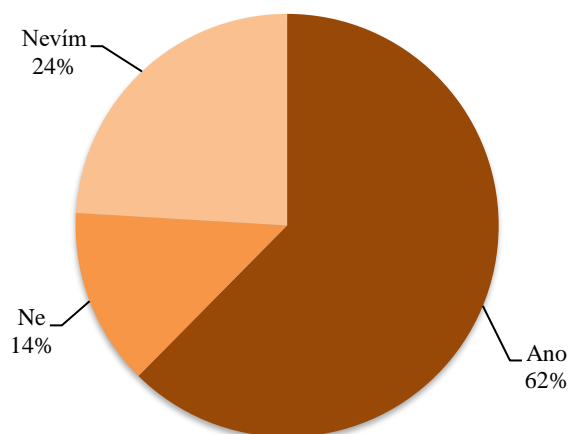
Obrázek 6: Kde se s pojmem respondenti setkali

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

V následující části byli respondenti dotazováni na to, jestli někdy navštívili místo nebo objekt Dark turismu. Jak je patrné z obrázku č. 7, tak 62 % ze všech respondentů odpovědělo, že nějaké místo nebo objekt Dark turismu navštívilo, 24 % respondentů nevědělo a 14 % respondentů nikdy žádné místo ani objekt Dark turismu nenavštívilo. Lze tedy tvrdit, že více než polovina respondentů už na místě či v objektu spojeném s Dark turismem byla. Lze se také ale domnívat, že nějaké místo nebo objekt Dark turismu respondenti navštívili, ale nemuseli vědět, že se o takové místo jedná a to na základě toho, že v předchozí otázce odpovědělo 66 % dotazovaných, že pojem Dark turismus neznají.

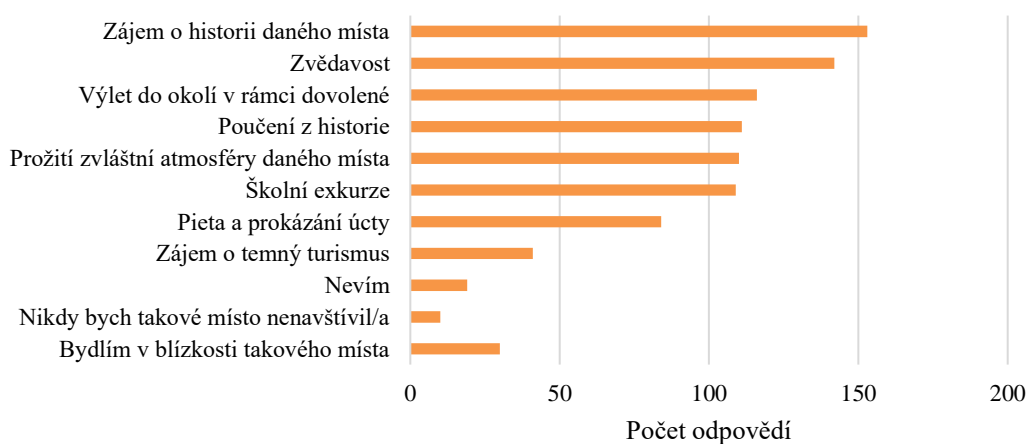
Obrázek 7: Návštěva místa/objektu Dark turismu

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

V dotazníkovém šetření byly zkoumány také motivy pro návštěvu temných míst, a to z pohledu všech respondentů bez ohledu na to, zda pro ně Dark turismus zajímavý je, nebo je vůbec nezajímá. Jaké motivy uvedlo respondenti v případě, že pro ně Dark turismus zajímavý je, to bude rozebráno až níže (viz obrázek č. 16). Následující obrázek č. 8 tedy podrobně znázorňuje motivy pro návštěvu temných míst všeobecně. Z obrázku je patrné, že mezi top motivy patří zájem o historii daného místa, který zvolili respondenti celkem 153krát, dále zvědavost, která byla zvolena 142krát, výlet do okolí v rámci dovolené, který byl zvolen 116krát, poučení z historie (111krát), prožití zvláštní atmosféry daného místa (110krát), pieta a prokázání úcty (84krát). Další motivy už respondenti zvolili méně než 50krát a patří sem zájem o temný turismus nebo skutečnost, že bydlí v blízkosti takového místa.

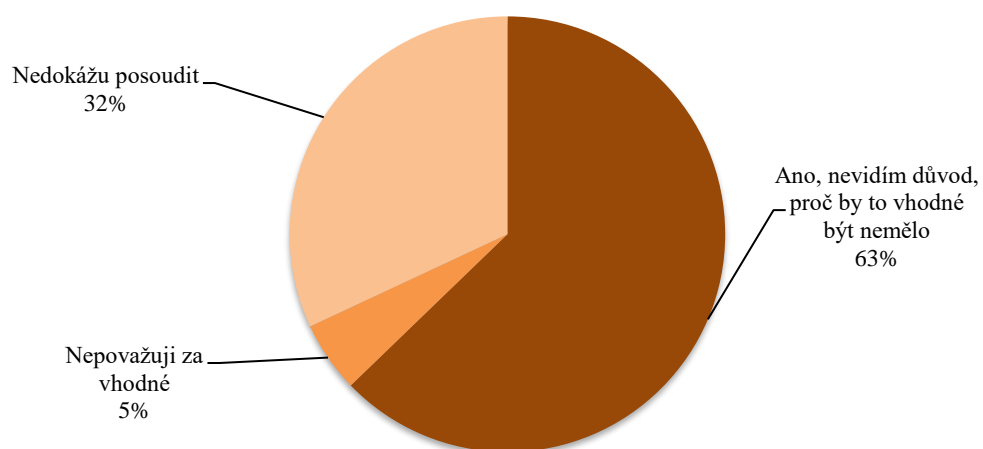
Obrázek 8: Motiv pro návštěvu temného místa

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

Z obrázku č. 9 je poté patrné, jak respondenti nahlíží na Dark turismus, a to z pohledu, zda je podle nich cestování na místa spojená s tímto specifickým typem CR vhodné, či nikoliv. Je vidět, že 63 % ze všech respondentů se shodlo na tom, že v cestování na temná místa nevidí důvod, proč by to vhodné být nemělo. Na druhou stranu se také našlo 5 % respondentů, kteří cestování na temná místa vnímají jako nevhodné. 32 % respondentů se pak nedokázalo přiklonit k jedné z těchto protichůdných stran. Obecně lze ale na základě tohoto výzkumu tvrdit, že více než polovině respondentů nedělá problém temná místa navštívit.

Obrázek 9: Vhodnost cestování na temná místa

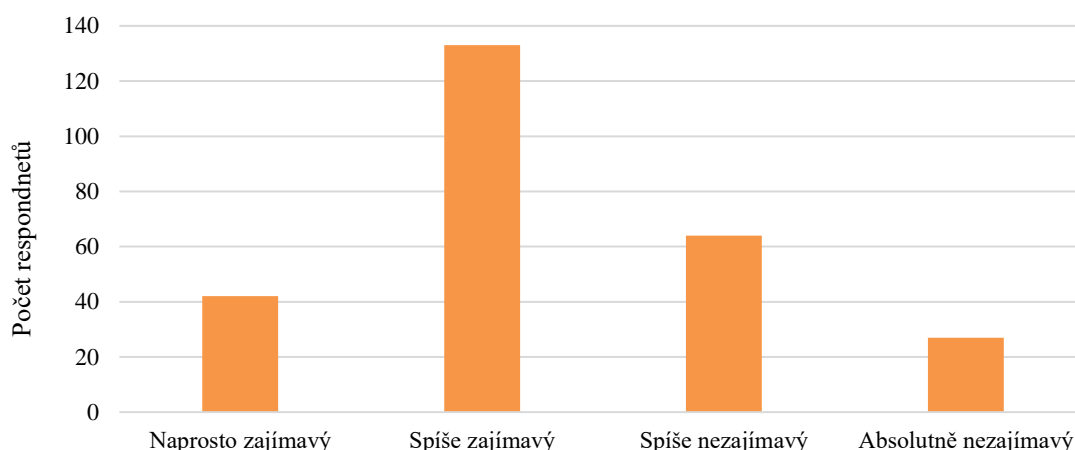

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

Nyní se dostáváme k části, která respondenty rozdělila na první dvě skupiny, a to na ty, pro které Dark turismus zajímavý je, a byli tedy potřební pro toto dotazníkové šetření a ve druhé řadě na ty, pro které je Dark turismus absolutně nezajímavý a jejich dotazování v této části skončilo a přesunulo je na demografické otázky v závěru dotazníku. V obrázku č. 10 je tedy vidět, že nejvíce respondentů se přiklonilo k možnosti „spíše zajímavý“, a to 50 % všech respondentů, dále se přiklonili k možnosti „spíše nezajímavý“, a to 24 % všech respondentů. Za „naprosto zajímavý“ jej považuje pouhých 16 % respondentů. „Absolutně nezajímavý“ byl Dark turismus pro 10 % respondentů, což je počet, o který se snížil počet dotazovaných na následující otázky z 266 na 239.

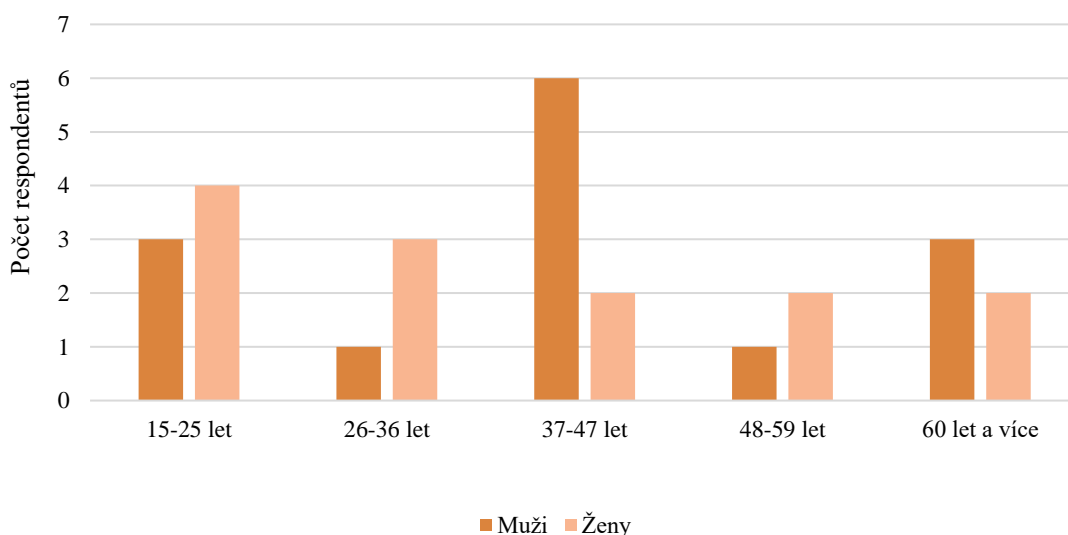
Obrázek 10: Míra zajímavosti Dark turismu pro respondenty

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

V následujících obrázcích jsou identifikováni respondenti, o které se počet snížil, protože uvedli, že je pro ně Dark turismus „absolutně nezajímavý“, jednalo se o 27 respondentů. Obrázek č. 11 zobrazuje tyto respondenty z hlediska pohlaví a jejich věku. Obrázek č. 12 zohledňuje pohlaví a kraje, ve kterém je jejich trvalé bydliště. Z obrázku č. 11 vyplývá, že se o Dark turismus nezajímá více mužů (14) než žen (13), kdy největší nezájem u mužů byl v rozmezí 37-47 let, u žen pak v rozmezí 15-25 let.

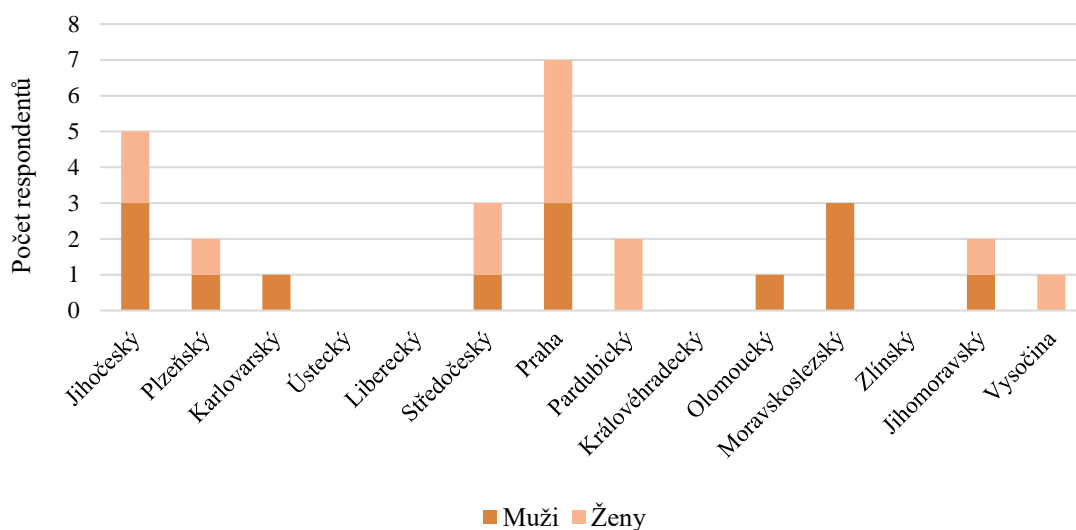
Obrázek 11: Respondenti, pro které byl Dark turismus absolutně nezajímavý (pohlaví a věk)

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

Z obrázku č. 12 vyplývá, že větší nezáměr o Dark turismus u mužů je v Jihočeském, Moravskoslezském kraji a Praze. U žen se nezáměr o Dark turismus projevuje především v kraji Praha.

Obrázek 12: Respondenti, pro které byl Dark turismus absolutně nezajímavý (pohlaví a kraj trvalého bydliště)

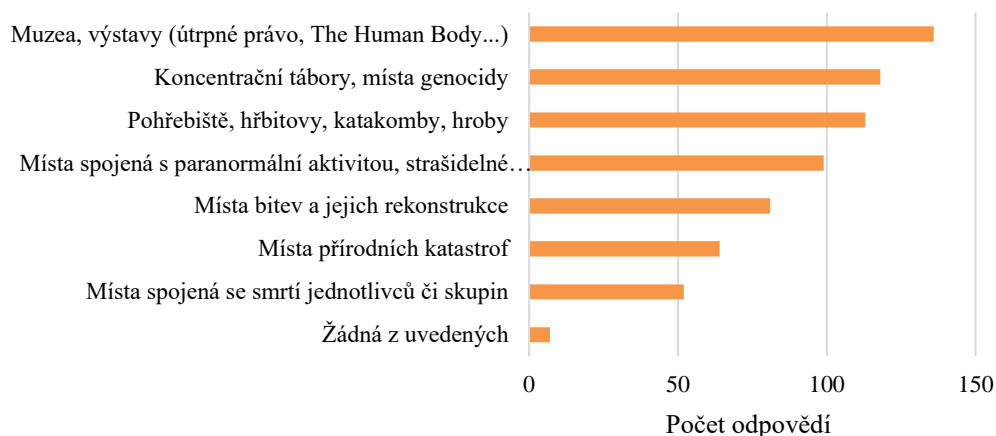

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

Následující grafy a komentáře se vztahují pouze k 239 respondentům, kteří zůstali po odstranění těch, pro které Dark turismus byl absolutně nezajímavý.

V obrázku č.13 jsou zachyceny pro respondenty nejzajímavější kategorie temných míst. Na první pohled je vidět, že pro více než 100 respondentů jsou nejzajímavější muzea a výstavy, které zvolili celkem 136krát, následují koncentrační tábory a místa genocidy, které respondenti zvolili celkem 118krát. Vzápětí se rozhodli také pro pohřebiště, hřbitovy, katakomby nebo hroby, které zvolili celkem 113krát. Ostatní místa jako strašidelné hrady či místa spojená s paranormální aktivitou (99krát), místa bitev a jejich rekonstrukcí (81krát), místa přírodních katastrof (64krát), místa spojená se smrtí jednotlivců nebo skupin (52krát) již volilo méně než 100 respondentů a nejsou pro ně příliš zajímavá a vyhledávaná.

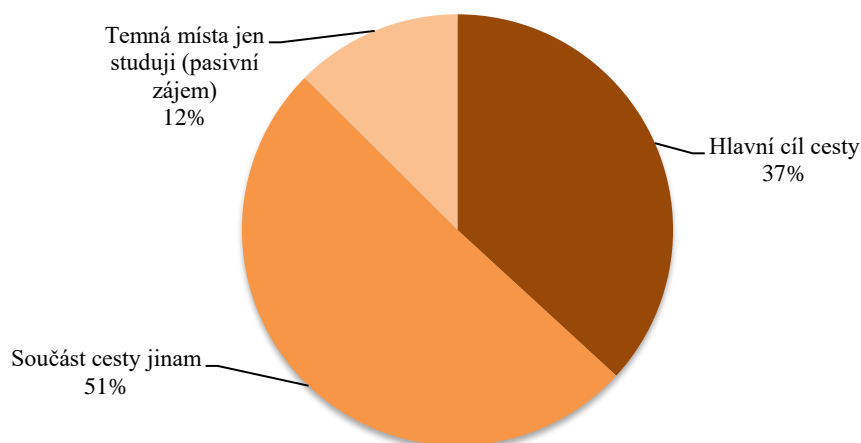
Obrázek 13: Nejzajímavější kategorie temných míst

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

V dotazníkovém šetření byl také zkoumán záměr cest na místa Dark turismu, tedy jestli respondenti dané místo přímo vyhledávají a pak jej navštíví, a stane se tak hlavním cílem jejich cesty nebo pokud místo Dark turismu navštíví pouze doplňkově, čímž je myšleno, že se rozhodnou někam vycestovat a náhodou na temné místo narazí nebo je poblíž jejich přechodného místa a oni jej navštíví. Jako třetí možnost byla zkoumána varianta, že respondenti temná místa pouze studují, čímž je myšleno, že o nich čtou různé články, publikace apod., ale cíleně tato místa nenavštěvují, jedná se tedy o pasivní zájem. Jak je patrné z obrázku č. 14, více než polovina respondentů navštěvuje temná místa jako součást cesty jinam, takže doplňkově, toto tvrzení zvolilo přesně 121 respondentů, což představuje 51 % dotazovaných. Jako hlavní cíl cesty navštěvuje temná místa 37 % respondentů, tzn. 88 osob a pasivní zájem projevuje 13 % respondentů, tzn. 30 osob.

Obrázek 14: Záměr cest na temná místa

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

Z obrázku č. 15 je možné vidět srovnání mužů a žen podle jejich pocitů z temného místa, které někdy navštívili. Jednalo se o otázku, kde byla možnost zaškrtnout více odpovědí. Nejčastější odpovědi byly pocity jako: odpor proti násilí (M=13krát, Ž=71krát), lítost (M=21krát, Ž=100krát) nebo smíšené pocity (M=26krát, Ž=126krát), ostatní pocity byly vnímány méně a respondenti je zvolili méně než 60krát. Obecně nejvíce odpovědi získaly smíšené pocity, kdy respondenti nevěděli přímo, jaký pocit pociťovali.

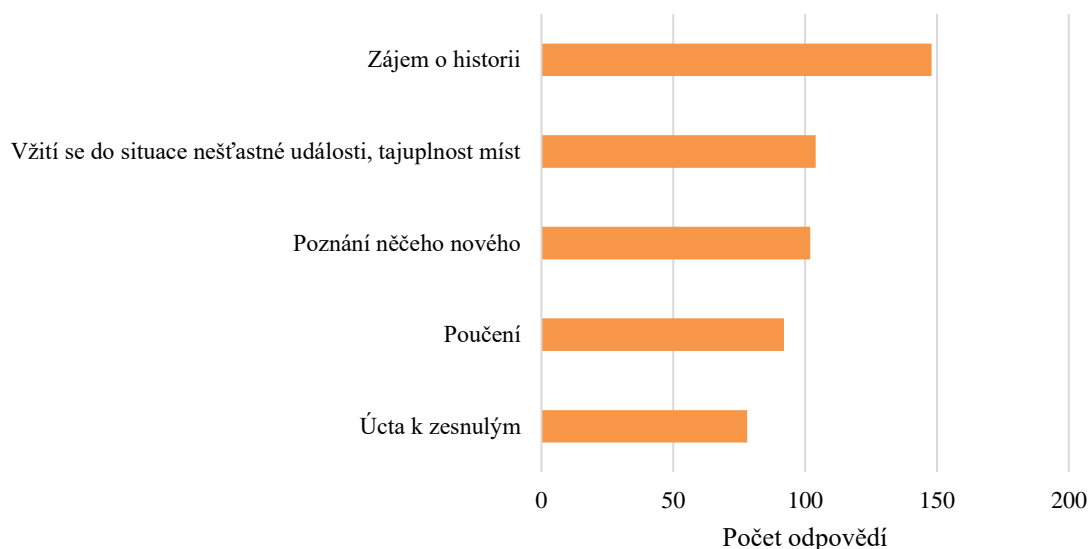
Obrázek 15: Pocity z temného místa, které respondenti již někdy navštívili

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

Výše (viz. obrázek č. 8) byla vyhodnocena otázka, která se týkala motivů pro návštěvu temných míst všeobecně, a to pro všechny respondenty bez ohledu na to, zda pro ně Dark turismus zajímavý je, či nikoliv. Tentokrát v následujícím obrázku č. 16 jsou vyhodnoceny motivy podstatné pro respondenty, které se o Dark turismus zajímají. Mezi nejvýznamnější motiv, proč respondenti navštěvují temná místa, patří zájem o historii. Jednalo se znovu o otázku s více možnými odpověďmi a tento motiv získal přesně 148 odpovědí. Je důležité říci, že zájem o historii byl také nejvýznamnější motiv pro všechny respondenty (viz. obrázek č. 8), tudíž lze usuzovat, že lidé, kteří se zajímají o historii, budou rádi navštěvovat a poznávat místa Dark turismu. Další motivy byly téměř na stejné úrovni, kdy poznání něčeho nového získalo 102 odpovědí, vžití se do situace nešťastné události a tajuplnost míst získalo 104 odpovědí, poučení 92 odpovědí a úcta k zesnulým 78 odpovědí.

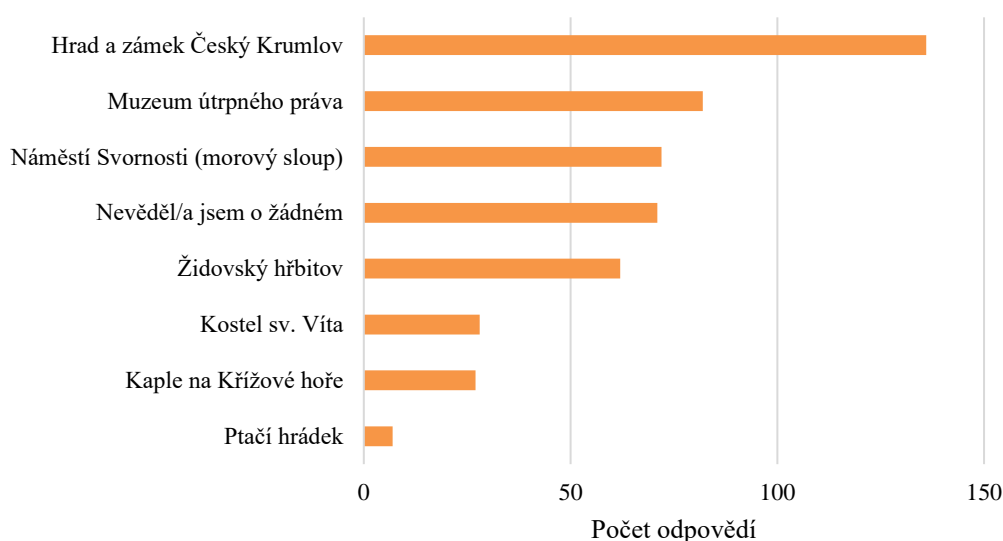
Obrázek 16: Skutečné motivy pro návštěvu temného místa

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

V Českém Krumlově se také nachází několik míst nebo objektů, které jsou spojeny s Dark turismem a v dotazníkovém šetření bylo zkoumáno, jestli respondenti o takových místech vědí a jak jsou s nimi spokojeni. Jaké byly odpovědi o znalosti temných míst v Českém Krumlově, je možné vidět v následujícím obrázku č. 17. Je zřejmé, že nejznámějším temným místem v Českém Krumlově je hrad a zámek Český Krumlov, který získal celkem 136 odpovědí, druhým nejznámějším místem je muzeum útrpného práva, které se nachází na náměstí Svornosti, toto muzeum získalo 82 odpovědí. Respondenti také měli povědomí o morovém sloupu, kde v historii docházelo k upalování čarodějnic. Morový sloup respondenti zvolili 72krát. Významný počet odpovědí také získal Židovský hřbitov (62 odpovědí) a pak se jednalo už pouze o několik respondentů, kteří věděli i kostelu sv. Víta, Kapli na Křížové hoře nebo Ptačím hrádku. V odpovědích se také objevila možnost, že respondenti nevěděli o žádném z výše zmíněných míst, proto bylo potřeba pro určení spokojenosti tyto respondenty vyřadit.

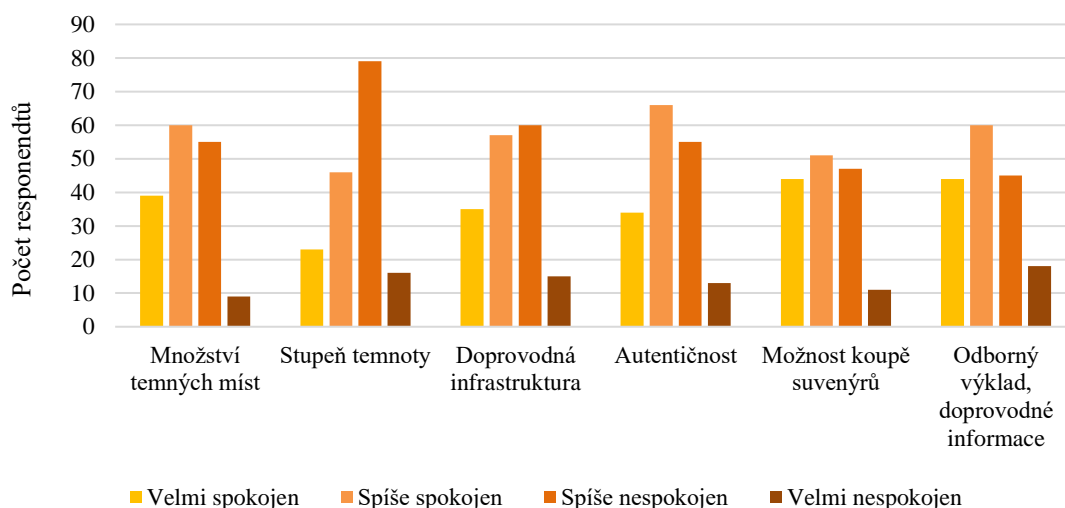
Obrázek 17: Povědomí o temných místech v Českém Krumlově

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

Obrázek č. 18 zobrazuje spokojenost respondentů podle různých hledisek, jako množství temných míst, stupeň temnoty, doprovodná infrastruktura, autentičnost, možnost koupě suvenýrů a odborný výklad či doprovodné informace. Z obrázku vyplývá, že nejčastěji volili respondenti odpověď „spíše spokojen“ ale i „spíše nespokojen“, kdy tato odpověď převažovala u stupně temnoty, což je očekávatelné ve srovnání například s koncentračními tábory a podobnými místy.

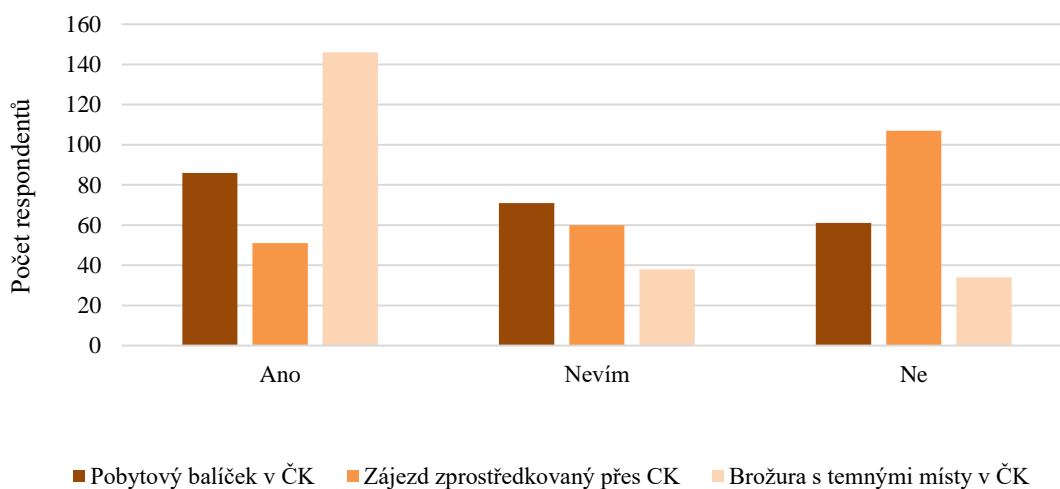
Obrázek 18: Spokojenost s temnými místy v Českém Krumlově dle různých hledisek

Zdroje: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

V předposlední části dotazníku byly umístěny otázky, které se týkaly konkrétních návrhů, a to pobytového balíčku, zájezdu zprostředkovaného cestovní kanceláří a brožury, přesněji řečeno, zdali by o tyto návrhy produktů měli respondenti zájem. Pro tyto otázky bylo třeba rozdělit respondenty na rezidynty a nerezidynty Českého Krumlova, protože ti by zcela jistě o žádný z těchto produktů příliš velký zájem nejevili. Na základě toho jsou návrhy vyhodnoceny s 218 respondenty, a to s 49 muži a 169 ženami. V obrázku č. 19 je zobrazen souhrn odpovědí na navržené produkty. Je zde patrné, že největší zájem u respondentů byl o brožuru s temnými místy v Českém Krumlově (celkem 146 zájemců, což představuje 67 % dotazovaných), na druhém místě se umístil pobytový balíček v Českém Krumlově s 85 zájemci (což představuje 39 % dotazovaných) a na posledním místě zájezd zprostředkovaný cestovní kanceláří pouze s 51 zájemci (což představuje 23 % dotazovaných). Naopak nejmenší zájem respondenti projeví o zájezd zprostředkovaný přes CK, toho by se nezúčastnilo 107 z dotazovaných respondentů, což představuje 49 % dotazovaných.

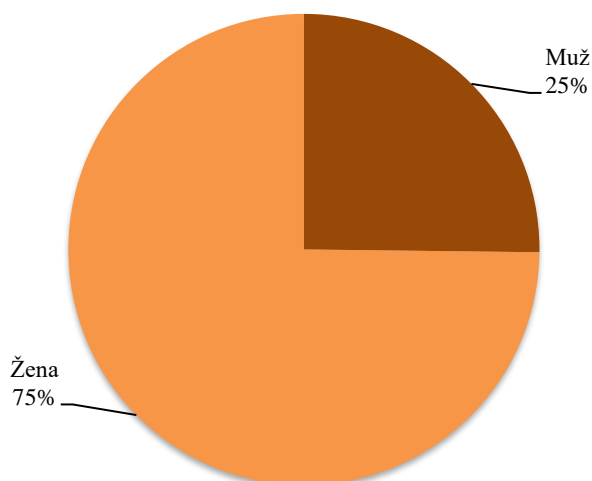
Obrázek 19: Zájem o navržené produkty

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

V poslední části dotazníku byly umístěny demografické otázky na věk, pohlaví a kraj trvalého bydliště všech respondentů. Z obrázku č. 20 je patrné, že větší zastoupení v dotazníkovém šetření měly ženy, a to v počtu 199 (75 %) vůči mužům v počtu 67 (25 %).

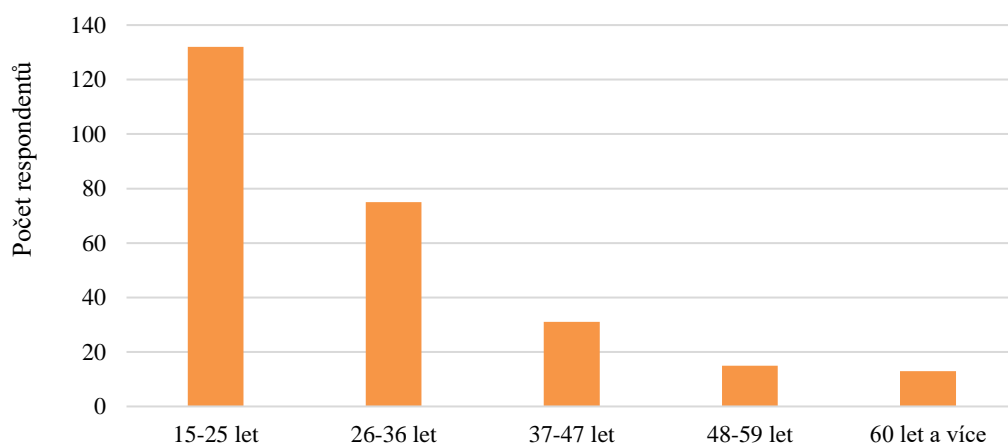
Obrázek 20: Pohlaví všech respondentů

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

Z obrázku č. 21 je patrné, že nejvíce zastoupenou skupinou byli respondenti ve věku 15-25 let, celkově se jednalo o 132 respondentů (50 %). Druhou největší skupinou byli respondenti ve věku 26-36 let, kterých byl celkem 75 (28 %). Další 3 skupiny byly zastoupeny méně respondenty, a to ve věku 48-59 let (15 respondentů – 6 %) a 60 let a více (13 respondentů – 5 %).

Obrázek 21: Věk respondentů

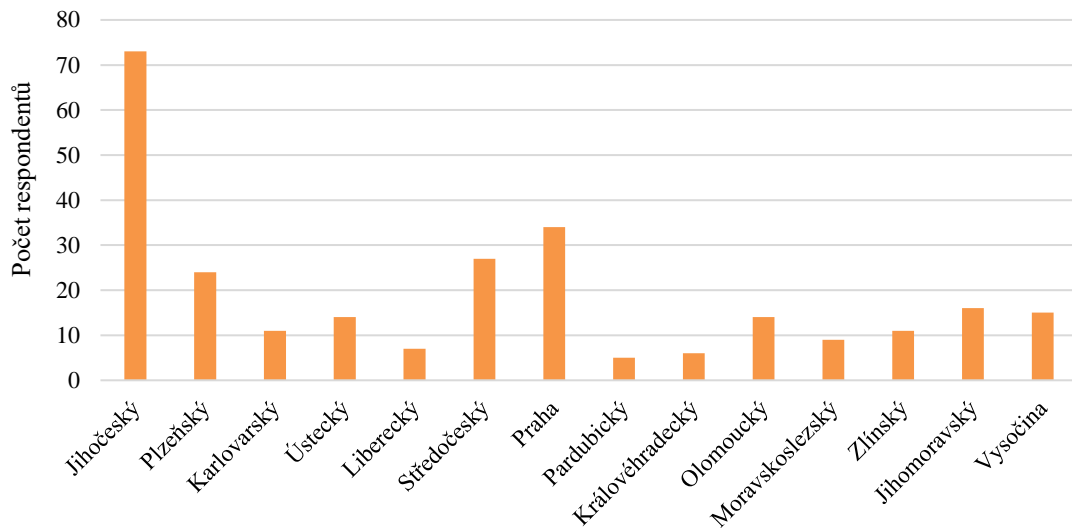
Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

Následující obrázek č. 22 zobrazuje kraje, které respondenti uvedli jako kraj trvalého bydliště. Jak je z obrázku patrné, tak nejvíce respondentů, celkem 73 (27 %) bylo z Jihočeského kraje, dále 34 respondentů z Prahy (13 %), 27 respondentů ze Středočeského

kraje (10 %) a 24 respondentů z Plzeňského kraje (9 %). Ostatní zastoupení krajů je pouze malé, mezi 5 a 16 respondenty.

Obrázek 22: Kraje trvalého bydliště všech respondentů

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

4.2 Vyhodnocení výzkumných tvrzení

V samotné bakalářské práci bylo stanoveno celkem 5 výzkumných tvrzení. Tato tvrzení byla na základě zjištěných dat posouzena následujícím způsobem.

T₁: Lidé spíše nevědí, jaká je podstata Dark turismu.

Na základě zkoumaných dat bylo zjištěno, že 91 respondentů (34 % ze všech dotazovaných) se již někdy s Dark turismem setkala a vědí, jaká je jeho podstata, ale 175 respondentů (66 % ze všech dotazovaných) se s Dark turismem nikdy neseťkalo. Na základě těchto dat lze tvrdit, že lidé Dark turismus neznají, spíše nevědí, jaká je podstata Dark turismu, a tudíž tvrzení **T₁** bylo **potvrzeno**.

T₂: Lidé jsou spíše spokojeni s místy/objekty Dark turismu v Českém Krumlově.

Na základě zkoumaných dat bylo zjištěno, že respondenti zvolili odpověď „spíše spokojen/a“ celkem u 4 ze zkoumaných 6 hledisek, a to u množství temných míst, autentičnosti, možnosti koupě suvenýrů a odborného výkladu nebo doprovodných informací a v těchto hlediscích se jednalo o největší zastoupení odpovědí ze škály míry spokojenosti. Na základě tohoto zjištění lze tvrdit, že tvrzení **T₂** bylo **potvrzeno**.

T₃: Hlavním motivem pro respondenty k návštěvě temných míst je zvědavost a poznání něčeho nového.

Na základě zkoumaných dat se ukázalo, že většina respondentů, a to bez ohledu na to, zda je pro ně Dark turismus zajímavý či nikoliv, uvedla jako možný motiv pro návštěvu temných míst zájem o historii, a to celkem 153krát. Zvědavost se v tomto případě objevila až na druhém místě a respondenti ji jako možný motiv zvolili celkem 142krát. Z tohoto pohledu lze tvrdit, že tvrzení **T₃** je **vyvráceno**. Pokud se jednalo o respondenty, kteří se již o temný turismus určitým způsobem zajímají, i zde byl hlavním motivem zájem o historii, kterou respondenti zvolili celkem 148krát. Poznání něčeho nového se zde umístilo až na třetím místě. Respondenti jej zvolili celkem 102krát, což znamená, že i zde bylo tvrzení **T₃** **vyvráceno**.

Tabulka 1: Motivy zvědavost a poznání něčeho nového

	Počet označení odpovědi
Zvědavost	142
Poznání něčeho nového	102

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

T₄: Lidé by měli zájem o rozvoj Dark turismu.

V rámci dotazníkového šetření byl zjišťován zájem respondentů o využití 3 návrhů produktů, kterými byly zájezd zprostředkovaný cestovní kanceláří v Českém Krumlově, pobytový balíček v Českém Krumlově a brožura temných míst v Českém Krumlově. Při vyhodnocení získaných dat a následném součtu odpovědí „Ano, využil/a“ bylo zjištěno 283 odpovědí (zájezd zprostředkovaný cestovní kanceláří obdržel 51 odpovědí tohoto typu, pobytový balíček v Českém Krumlově obdržel 86 odpovědí tohoto typu a brožura obdržela 146 odpovědí tohoto typu). V případě součtu odpovědí „Nevím“ bylo zjištěno 169 odpovědí (zájezd zprostředkovaný cestovní kanceláří obdržel 60 odpovědí tohoto typu, pobytový balíček v Českém Krumlově obdržel 71 odpovědí tohoto typu a brožura obdržela 38 odpovědí tohoto typu). V případě součtu odpovědí „Ne, nevyužil/a“ bylo zjištěno 202 odpovědí (zájezd zprostředkovaný cestovní kanceláří obdržel 107 odpovědí tohoto typu, pobytový balíček v Českém Krumlově obdržel 61 odpovědí tohoto typu a brožura obdržela 34 odpovědí tohoto typu), pro větší přehlednost viz tabulka č. 2. Z tohoto je tedy zřejmé, že lidé zájem o produkty, které se týkají Dark turismu, mají a rozvoj tohoto typu cestovního ruchu by byl vhodný, a tudíž i tvrzení **T₄** je možné **potvrdit**.

Tabulka 2: Počet respondentů dle jejich rozhodnutí o využití navržených produktů

	Ano, využil/a	Nevím	Ne, nevyužil/a
Zájezd cestovní kanceláře	51	60	107
Pobytový balíček v ČK	86	71	61
Brožura s temnými místy v ČK	146	38	34
CELKEM	283	169	202

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření, 2018

T5: Lidé by spíše upřednostnili brožuru k návštěvě temných míst.

Jak bylo již zmíněno výše, v dotazníkovém šetření byli respondenti dotazováni na zájem o využití 3 návrhů produktů jako byl zájezd zprostředkovaný cestovní kanceláří v Českém Krumlově, pobytový balíček v Českém Krumlově a brožura s temnými místy v Českém Krumlově. Brožura byla pro respondenty nejzajímavějším návrhem produktu a celkem 146 osob z 218 dotazovaných respondentů (67 %) by ji rádo využilo. Na základě toho lze tvrdit že tvrzení **T5** je možné **potvrdit**.

5 Návrhy

V rámci této kapitoly bylo úkolem navrhnout produkty pro zákaznické segmenty Dark turismu v Českém Krumlově. Vzhledem k tomu, že v dotazníkovém šetření byli respondenti dotazováni na 3 produkty související s Dark turismem, jsou zde vypracovány všechny 3 návrhy, a to: brožura, pobytový balíček a zájezd zprostředkovaný cestovní kanceláří.

5.1 Brožura „Temná stránka města Český Krumlov“

Na základě dotazníkového šetření byla brožura nejzajímavějším produktem z výše navržených. Brožura by sloužila k tomu, aby se návštěvníci, ale také místní lidé žijící v Českém Krumlově, mohli podívat na místa, která jsou s Dark turismem spojená. Především by brožura byla vhodná pro ty návštěvníky nebo turisty, kteří nemají rádi přeplněné město lidí, a přitom by se rádi dozvěděli nové informace. Brožura by byla koncipována tak, aby nebylo zapotřebí využít průvodce. V brožuře by byla mapa jednotlivých temných míst nacházejících se v Českém Krumlově, báchorky a popisy daných míst, které jsou popsány v kapitole 2.7.1.. Mimo jiné by v brožuře bylo uvedené vstupné, pokud se na některém z uvedených míst vybírá (např. muzeum útrpného práva, hrad a zámek Český Krumlov) a také náročnost terénu, aby se uživatelé brožury mohli svobodně rozhodnout, zdali se dané místo podívají či nikoliv. Jednalo by se o přibližně 6 km dlouhou trasu (viz příloha 1), která by vedla dle mapy (příloha 2) od Ptačího hrádku (bod 1) na hrad a zámek Český Krumlov (bod 2), dále na náměstí do muzea útrpného práva (bod 3), do Švamberského domu (bod 4), k morovému sloupu (bod 5). Z náměstí by trasa pokračovala ke kostelu sv. Víta (bod 6), následně k židovskému hřbitovu (bod 7) a na Křížovou horu (bod 8).

5.2 Pobytový balíček „Pobyt s tajemstvím temného Krumlova“

Pobytový balíček byl pro respondenty druhým nejzajímavějším navrženým produktem. Orientační kalkulace pobytového balíčku v sezóně (1.4.-31.10) by mohla na základě sezónních cen Penzionu Na Špičáku vypadat následujícím způsobem:

Tabulka 3: Orientační kalkulace pobytového balíčku (sezóna), ceny jsou uvedeny bez DPH

Ubytování (2 noci, 2 hosté)	2*1309 Kč = 2618 Kč
Snídaňový bufet (2 hosté)	Zahrnuto v ceně ubytování
Večeře (2 noci, 2 hosté) – dvouchodové menu pro 2 osoby + láhev vína dle denní nabídky (viz. příloha 4)	2*424,15 Kč = 848,3 Kč
Vstupy <ul style="list-style-type: none"> • I. zámecký prohlídkový okruh (2 os) • Zámecká věž (2 os) • Muzeum útrpného práva (2 os) 	340 Kč 255 Kč 221 Kč
Náklady CELKEM	4282,3 Kč
Marže (26 %)	1113,398 Kč
DPH (21 %)	233,814 Kč
PRODEJNÍ CENA CELKEM	5630 Kč vč. DPH

Zdroj: vlastní zpracování dle sezónní ceny Penzionu Na Špičáku

Orientační kalkulace pobytového balíčku mimo sezónu (1.11.-31.3.) by mohla na základě mimosezónních cen Penzionu Na Špičáku vypadat následujícím způsobem:

Tabulka 4: Orientační kalkulace pobytového balíčku (mimo sezónu), ceny jsou uvedeny bez DPH

Ubytování (2 noci, 2 hosté)	2*467,5 Kč = 935 Kč
Snídaňový bufet (2 hosté)	Zahrnuto v ceně ubytování
Večeře (2 noci, 2 hosté) – dvouchodové menu pro 2 osoby + láhev vína dle denní nabídky (viz. příloha 4)	2*424,15 Kč = 848,3 Kč
Vstupy <ul style="list-style-type: none"> • Zámecká věž (2 os) • Muzeum útrpného práva (2 os) 	255 Kč 221 Kč
Náklady CELKEM	2259,3 Kč
Marže (26 %)	587,418 Kč
DPH (21/)	123,358 Kč
PRODEJNÍ CENA CELKEM	2970 Kč vč. DPH

Zdroj: vlastní zpracování dle mimosezónní ceny Penzionu Na Špičáku

Popis nabízených služeb:

Pobytový balíček s názvem „Pobyt s tajemstvím temného Krumlova“ by bylo možné čerpat během i mimo sezónu, a to ve všední dny i o víkendech dle volné ubytovací kapacity. Hosté by byli ubytováni na 2 noci v Penzionu Na Špičáku, což je penzion nacházející se na vhodném místě pro ubytování ve spojení s návštěvou temných míst v Českém Krumlově, protože se nachází pouhých 5 minut chůze od náměstí Svornosti (morového sloupu, muzea útrpného práva, Švaberského domu), hradu a zámku Český Krumlov a kostela sv. Víta. Dále pouhé 2 km od Ptačího hrádku, 1,2 km od Židovského hřbitova a 2,2 km od kaple na Křížové hoře. Nejen vzdálenosti od atraktivit jsou plusem pro ubytování v Penzionu Na Špičáku. Penzion je vzdálen pouhých 200 m od autobusové zastávky Špičák, odkud jezdí pravidelné linky do Českých Budějovic a Prahy, dále pouhý 1 km od vlakové zastávky a v poslední řadě penzion disponuje vlastní parkovací plochou,

takže je vhodný pro všechny turisty, kteří využijí pro cestu do Českého Krumlova auto, vlak nebo autobus. Pro hosty by byly připraveny dvoulůžkové pokoje s manželskou postelí nebo s oddělenými postelemi a vlastní koupelnou. Nechyběla by zde samozřejmě ani televize s plochou obrazovkou a bezplatné připojení k wifi síti. Hosté by měli k dispozici mimo jiné i sdílenou lednici či rychlovarnou konvici. V ceně ubytování by byla zahrnuta snídaně formou bufetu a večeře ve 200 m vzdálené restauraci Jelenka, se kterou má penzion domluvené poskytnutí dvouchodové menu, které je připravené pro 2 osoby, kdy každá osoba dostane předkrm a následně si každá vybírá jedno z 5 hlavních pokrmů, součástí menu je i lahev vína dle denní nabídky (viz příloha 4). V případě potřeby jsou majitelé připraveni poskytnout jakékoliv informace, které by hostům mohly zpříjemnit a ulehčit pobyt. Pro hosty by v penzionu byla také nachystaná výše navržená brožura „Temná stránka města Český Krumlov“, která by jim umožnila navštívit a poznat místa Dark turismu, která se v Českém Krumlově nacházejí.

5.3 Zájezd zprostředkovaný cestovní kanceláří

Výchozí informace:

Tabulka 5: Doprava

Minibus Mercedes Sprinter (18+1+1)	
Sazba za 1 km	16 Kč
Trasa: Praha, Florenc AN – Český Krumlov	172 km
Český Krumlov – Praha, Florenc AN	175 km
Přistavení minibusu (tam i zpět)	5,3 km
Odstavení minibusu (tam i zpět)	0,7 km
Objížďky 5 %	
Parkovné Český Krumlov (1 den)	600 Kč
Vjezd na vstupní a výstupní parkoviště ČK (rezervace s přenocováním)	375 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 6: Ubytování a strava

Ubytování v hotelu Zlatý anděl	1450 Kč/os/noc
Večeře ve Švaberském domě	240 Kč/os

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 7: Vstupné

I. prohlídkový zámecký okruh	200 Kč/os
Zámecká věž	150 Kč/os
Muzeum útrpného práva	130 Kč/os

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 8: Ostatní

Odměna průvodce	1500 Kč/den
Diety průvodce	100 Kč/os/den

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledná kalkulace by mohla na základě výše zjištěných informací vypadat následujícím způsobem:

Tabulka 9: Výsledná kalkulace zájezdu (15.-17.5.2020)

NEPŘÍMÉ NÁKLADY	CENY BEZ DPH
Náklady na dopravu	5930,4 Kč
Strava řidič (večeře)	408 Kč
Ubytování řidič	2465 Kč
Strava průvodce (večeře + diety)	578 Kč
Odměna průvodce	3000 Kč
Ubytování průvodce	2465 Kč
Parkování + vjezd	1165,5 Kč
NEPŘÍMÉ NÁKLADY CELKEM	16011,9 Kč
NEPŘÍMÉ NÁKLADY NA 1 OSOBU (riziko neobsazenosti 20 % = 14 osob)	1143,707 Kč
PŘÍMÉ NÁKLADY	
Strava	408 Kč
Ubytování	2465 Kč
Vstupné	408 Kč
PŘÍMÉ NÁKLADY CELKEM (1 OSOBA)	3281 Kč
NÁKLADY CELKEM	4424,707 Kč
Marže 28,6 %	1194,670 Kč
DPH 21 %	250,880 Kč
CENA CELKEM PRO 1 OSOBU	5870 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Popis zájezdu:

Pozn: veškeré vstupy jsou pouze pro účastníky.

Fiktivní cestovní kancelář TeraTour vytvořila zájezd do Českého Krumlova pro 18 účastníků na 2 dny (15.-17.5.2020) a zvolila autobusovou dopravu. Z důvodu menší kapacity zájezdu byl zvolen minibus z půjčovny BUS24, která má sídlo v Praze nedaleko autobusového nádraží Florenc, které bylo využito jako nástupní místo pro účastníky zájezdu. Z nástupního místa by se odjíždělo v 11:00 hod. dne 13.5.2020 a jelo by se přímo bez zastávek do Českého Krumlova na výstupní parkoviště Tourist Bus Stop, kde by předpokládaný příjezd byl ve 13:30 hod. Na výstupním parkovišti by byla připravena hotelová dodávka, která by odvezla zavazadla účastníků do 4* hotelu Zlatý anděl, kde cestovní kancelář TeraTour zařídila ubytování. Výstupní parkoviště Tourist Bus Stop je vzdálený

pouhých 750 m od náměstí Svornosti a zároveň hotelu Zlatý anděl, který se nachází přímo na náměstí. Výstupní parkoviště neumožňuje dlouhodobé parkování, tudíž se zde zaplatí pouze poplatek za výstup ve výši 375 Kč/den s noclehem a řidič s minibusem by odjel na nedaleké parkoviště autobusů, kde by zaparkoval autobus za 600Kč/den a účastníci by vyrazili s průvodcem k hotelu, který by jim umožnil se ubytovat i před 14:00 hod. Účastníci zájezdu by měli do 15:30 hod. volno na odpočinek a oběd ve vlastní režii, po kterém by se vydali na Ptačí hrádek, kam by dorazili přibližně v 16:10 hod., průvodce by je seznámil s historií tohoto památníku a v 16:40 hod. by od památníku odcházeli zpět na náměstí, tentokrát k morovému sloupu kam by dorazili přibližně v 17:20 hod. a průvodce by jim zde vyprávěl pověst, která je se sloupem spojena. Přibližně v 17:40 hod. by měli účastníci volno do 18:00 hod, kdy by se přesunuli společně s průvodcem a řidičem do Švaberského domu na společnou večeři. Po večeři by každý z účastníků měl volný program.

Druhý den ráno by od 8:00 hod. byla snídaně v hotelové restauraci, následně v 9:00 hod. sraz před hotelem a společně by se šlo na komentovanou prohlídku I. zámeckého okruhu, poté by se přešlo k zámecké věži, kde by měli účastníci čas do 11:10 hod. vystoupat na českokrumlovskou věž. Poté by se opět skupina přesunula na náměstí Svornosti, kde by navštívila muzeum útrpného práva, po prohlídce přibližně od 12:00 hod. by účastníci měli pauzu na oběd ve vlastní režii a ve 13:30 hod. by se pokračovalo návštěvou kostela sv. Víta, kde by průvodce účastníky seznámil s historií. Od kostela by trasa pokračovala okolo židovského hřbitova ke kapli na Křížové hoře. U židovského hřbitova by se skupina zastavila a průvodce je seznámil s historií. Poté už by skupina pokračovala přímo ke kapli, kam by dorazili přibližně v 15:00 hod. Zde by jim průvodce sdělil pověsti, které se o kapli povídají a následně by skupina měla možnost si prohlédnout celý poutní areál, který je otevřen o víkendech a státních svátcích. Po prohlédnutí by se pokračovalo zpět k hotelu, kam by skupina dorazila přibližně v 16:30 hod. a následoval by odpočinek až do 18:00 hod., kdy by jako předchozí den byla společná večeře ve Švaberském domě. Po večeři by dostali účastníci na výběr z volného programu či doobjednání externího průvodce na prohlídku večerního města – za příplatek.

Třetí den by byla opět snídaně od 8:00 hod. v hotelové restauraci, v 10:00 hod. by skupina opustila hotel a odebrala se na nástupní parkoviště Tourist Bus Stop, odkud by v 10:15 hod. odjížděla zpět do Prahy. Předpokládaný příjezd do Prahy by byl okolo 13:45 hod.

6 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zjistit možnosti rozvoje Dark turismu v oblasti Českokrumlovsko, respektive Českého Krumlova a na základě dotazníkového šetření vytvořit produkty. Nejprve proběhlo zpracování literární rešerše, která sloužila k objasnění celé problematiky Dark turismu, a následně analýza nabídky míst spojených s Dark truismem v oblasti Českokrumlovsko ze sekundárních dat, převážně z internetu. Poté bylo provedeno samotné šetření a sběr primárních dat. Toto šetření probíhalo jak osobně (v rodinném penzionu v Českém Krumlově), tak elektronicky (prostřednictvím online nástroje Vypĺňto.cz) od 6.8.2018 do 1.10.2018. Díky dotazníkovému šetření byly potvrzeny 4 z 5 výzkumných tvrzení. A to, že lidé spíše nevědí, jaká je podstata Dark turismu, že jsou spíše spokojeni s temnými místy v Českém Krumlově, že by měli zájem o rozvoj Dark turismu, a v poslední řadě, že by upřednostnili spíše brožuru než ostatní navržené produkty. Nepotvrdilo se pouze tvrzení, že lidé místa Dark turismu navštěvují především ze zvědavosti nebo za účelem poznání něčeho nového. Zde se jednoznačně hlavním motivem ukázal zájem o historii.

Z provedeného šetření a porovnání nabízených produktů, kterými byly pobytový balíček, zájezd zprostředkovaný cestovní kanceláří a brožura vyplynulo, že by o ně respondenti měli zájem. Respondenti upřednostnili na prvním místě brožuru, na druhém místě pobytový balíček a na třetím místě zájezd zprostředkovaný cestovní kanceláří. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že pro respondenty je Dark turismus spíše zajímavý a že mezi hlavní motivy pro jejich návštěvu patří zájem o historii a na základě tohoto zjištění byly vytvořeny všechny 3 produkty. Tedy brožura, kterou by lidé mohli využít při návštěvě Českého Krumlova a kde by se dozvěděli o temných místech, která se zde nacházejí. Také byl vytvořen pobytový balíček v Penzionu Na Špičáku na 2 noci, přičemž by hosté měli k dispozici i brožuru s temnými místy, která se v Českém Krumlově nacházejí, a mohli je tak navštívit. V poslední řadě byl vytvořen dvoudenní poznávací zájezd do Českého Krumlova, který vyplňuje mezeru v nabídce cestovních kanceláří. Vedlejším cílem bylo mimo jiné i navrhnout něco, co by dokázalo odlehčit nejnavštěvovanějším částem Českého Krumlova, což díky výše navrženým produktům je umožněno.

Dark turismus je podle autorky velmi perspektivní nový trend v cestovním ruchu, který v sobě do určité míry skrývá dobrý potenciál, a to převážně mezi mladšími generacemi.

Pro autorku byla tato práce značným přínosem zejména proto, že sama ráda cestuje a objevuje nová a zajímavá místa, která v sobě ukrývají tajemství a záhady. Během psaní této práce byla autorka obohacena především o novou zkušenost v tomto relativně novém trendu cestování.

7 Summary

The bachelor thesis analyses the opportunities of the development of specific type of tourism in a selected destination. As a specific type of tourism there was selected Dark tourism and as a destination the district called Českokrumlovsko. In the first phase of this work was created a literature review, where was introduced an important concept within tourism and the issue of Dark tourism in Českokrumlovsko, exactly its forms and possible motives of its tourists and there were also described places which can be marked as a dark one in Českokrumlovsko.

In the next section of this work was the research carried out. For this research there was selected a short questionnaire with 19 questions. The research was conducted online and face to face. All outcomes from this research was evaluated in MS Office Excel. Based on this research there were accepted 4 of 5 research statements.

In the last section of this work there were created three tourism products as a brochure of Dark tourism places which are in Český Krumlov than holiday package for 2 nights in Penzion Na Špičáku and in the end there was created the excursion booked through the travel agent.

Key words: Dark tourism, Český Krumlov, opportunities of development, tourist's motives, dark side of travel

I. Seznam použitých zdrojů

Braunová, H. (2000). *Českokrumlovské tajemno*. České Budějovice: KOPP.

Čech, J. (1998). *Malá encyklopedie cestovního ruchu*. Praha: Idea Servis.

Česká republika: Turistika – Dark Tourism v ČR [Online]. (2012). Retrieved December 26, 2018, from <<http://www.czech.cz/cz/Turistika/Kam-jit,-co-navstivit/Kulturni-tipy/Dark-Tourism-v-CR>>.

Český Krumlov – církevní objekty: Kostel sv. Víta [Online]. (2018). Retrieved December 27, 2018, from <http://www.encyklopedie.ckrumlov.cz/docs/cz/mesto_histor_ko-svit.xml>.

Český Krumlov – pověsti a legendy města Český Krumlov: Náměstí svornosti – morový sloup [Online]. (2018). Retrieved December 27, 2018, from <http://www.ckrumlov.info/docs/cz/mesto_histor_povleg.xml>.

Český Krumlov – Region: Čertova stěna a Luč [Online]. (1998). Retrieved December 30, 2018, from <http://www.ckrumlov.cz/cz1250/region/soucas/i_cerste.htm>.

Český Krumlov – Turistické atraktivity: Židovské hřbitovy v Rožmberku nad Vltavou [Online]. (2018). Retrieved December 30, 2018, from <<http://www.ckrumlov.info/docs/cz/atr61.xml>>.

Český Krumlov – Turistické atraktivity: Židovský hřbitov [Online]. (2018). Retrieved December 27, 2018, from <<http://www.ckrumlov.info/docs/cz/atr518.xml>>.

Český Krumlov: Ptačí hrádek [Online]. (2018). Retrieved December 27, 2018, from <http://www.ckrumlov.info/docs/cz/region_histor_ptahra.xml>.

Český Krumlov: Turistické cíle – Muzeum útrpného práva – provozní doba a ceník [Online]. (2018). Retrieved December 26, 2018, from <<http://www.ckrumlov.info/docs/cz/atr29.xml>>.

Český statistický úřad: Charakteristika okresu Český Krumlov [Online]. (2016). Retrieved December 22, 2018, from <https://www.czso.cz/csu/xc/charakteristika_okresu_ck>.

Hesková, M. (2006). *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy* (1st ed.). Praha: Fortuna.

Hesková, M. a kol. (2011). *Cestovní ruch: Pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna.

- Hladká, J. (1997). *Technika cestovního ruchu*. Praha: Grada.
- iDnes KINO: Český Krumlov se stal místem brutální vraždy [Online]. (2017). Retrieved December 27, 2018, from <https://kino.idnes.cz/cesky-krumlov-se-stal-mistem-brutalni-vrazdy-fa5-/tajemna-mista-cr.aspx?c=A170623_093219_tajemna-mista-cr_kuko>.
- Jakubíková, D. (2009). *Marketing v cestovním ruchu*. Praha: Grada.
- Jakubíková, D. (2012). *Marketing v cestovním ruchu: Jak uspět v domácí i světové konkurenci* (2nd ed.). Praha: Grada.
- Jižní Čechy: Turistické cíle – Muzeum útrpného práva [Online]. (2018). Retrieved December 26, 2018, from <<https://www.jiznicechy.cz/turisticke-cile/961-muzeum-utrpneho-prava>>.
- Kopšo, E., Baxa, Š., Gúčik, M. (1979). *Ekonomika cestovného ruchu*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľství.
- Kotíková, H. (2009). *Cestovní ruch a rekreologie*. In: Dohnal, T. Tři dimenze pojmu rekreologie (vědní disciplína, obor studia, studijní předmět). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kotíková, H. (2013). *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada.
- Kozak, M., & Kozak, N. (2016). *Tourist behaviour: an international perspective*. Boston, MA: CABI.
- Linderová, I. (2013). *Cestovní ruch: základy a právní úprava* (1st ed.). Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava.
- Ntunda, J. (2013). *Investigating the challenges of promoting dark tourism in Rwanda*. Munich: GRIN Verlag GmbH.
- Orieška, J. (2010). *Služby v cestovním ruchu* (1st ed.). V Praze: Idea servis.
- Page, S., J. (2009). *Tourism Management: Managing for Change*. Amsterdam: Elsevier/Butterworth-Heinemann.
- Pokorný, M. (2014). IRozhlas: Ptačí hrádek v Českém Krumlově se obnovuje, bude součástí vycházkových tras [Online]. Retrieved December 27, 2018, from <<https://www.irozhlas.cz/node/5909511>>.
- Ryglová, K., Burian, M., & Vajčnerová, I. (2011). *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi* (1st ed.). Praha: Grada.

Sharpley, R., & Stone, P. R. (2009). *The darker side of travel: The theory and practice of dark tourism*. Bristol, UK: Channel View Publications.

Šumava: Památník 63 obětí pochodu smrti, Omlenice [Online]. (2015). Retrieved December 30, 2018, from <http://www.sumava.cz/objekt_az/3305-pamatnik-63-obeti-pochodu-smrti-omlenice/>.

Tröster, M. (2011). Českokrumlovský deník: Vrch má v názvu kříž, který ochraňoval město [Online]. Retrieved December 27, 2018, from <https://ceskokrumlovsky.denik.cz/zpravy_region/vrch-ma-v-nazvu-kriz-ktery-ochranoval-20110313.html>.

Základní charakteristika regionu Český Krumlov [Online]. (1999). Retrieved December 22, 2018, from <http://www.ckrumlov.cz/cz1250/region/soucas/i_zchrck.htm>.

Zámek Český Krumlov: Vstupné, návštěvní doba [Online]. (2019). Retrieved March 10, 2019, from <<https://www.zamek-ceskykrumlov.cz/cs/informace-pro-navstevniky/vstupne>>.

II. Seznam obrázků

Obrázek 2: Cestovní ruch jako systém

Obrázek 2: Služby v cestovním ruchu

Obrázek 3: Motivace na temném cestovním ruchu – poptávka

Obrázek 4: Produkty temného CR

Obrázek 5: Znalost Dark turismu u respondentů

Obrázek 6: Kde se s pojmem respondenti setkali

Obrázek 7: Návštěva místa/objektu Dark turismu

Obrázek 8: Motivy pro návštěvu temného místa

Obrázek 9: Vhodnost cestování na temná místa

Obrázek 10: Míra zajímavosti Dark turismu pro respondenty

Obrázek 11: Respondenti, pro které byl Dark turismus absolutně nezajímavý (pohlaví a věk)

Obrázek 12: Respondenti, pro které byl Dark turismus absolutně nezajímavý (pohlaví a kraj trvalého bydliště)

Obrázek 13: Nejzajímavější kategorie temných míst

Obrázek 14: Záměr cest na temná místa

Obrázek 15: Pocity z temného místa, které respondenti již někdy navštívili

Obrázek 16: Skutečné motivy pro návštěvu temného místa

Obrázek 17: Povědomí o temných místech v Českém Krumlově

Obrázek 18: Spokojenost s temnými místy v Českém Krumlově dle různých hledisek

Obrázek 19: Zájem o navržené produkty

Obrázek 20: Pohlaví všech respondentů

Obrázek 21: Věk respondentů

Obrázek 22: Kraje trvalého bydliště všech respondentů

III. Seznam tabulek

Tabulka 1: Motivy zvědavost a poznání něčeho nového

Tabulka 2: Počet respondentů dle jejich rozhodnutí o využití navržených produktů

Tabulka 3: Orientační kalkulace pobytového balíčku (sezóna)

Tabulka 4: Orientační kalkulace pobytového balíčku (mimo sezónu)

Tabulka 5: Doprava

Tabulka 6: Ubytování a strava

Tabulka 7: Vstupné

Tabulka 8: Ostatní

Tabulka 9: Výsledná kalkulace zájezdu (15.-17.5.2020)

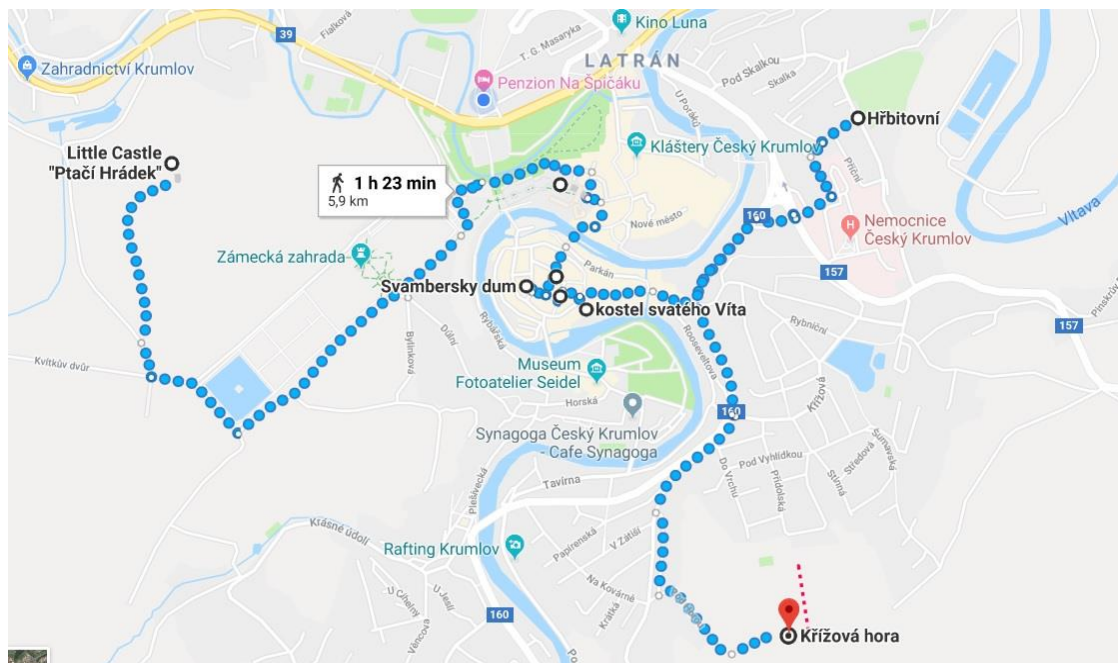

IV. Seznam příloh:

- A. Odhad trasy – Brožura „Temná strana města Český Krumlov“
- B. Mapa míst Dark turismu v Českém Krumlově
- C. Vstupné na hrad a zámek Český Krumlov pro rok 2019
- D. Menu pro 2 osoby – večeře v restauraci Jelenka
- E. Podrobný harmonogram zájezdu zprostředkovaného cestovní kanceláří
- F. Dotazník

V. Přílohy

Příloha A: Odhad trasy – Brožura „Temná strana města Český Krumlov“

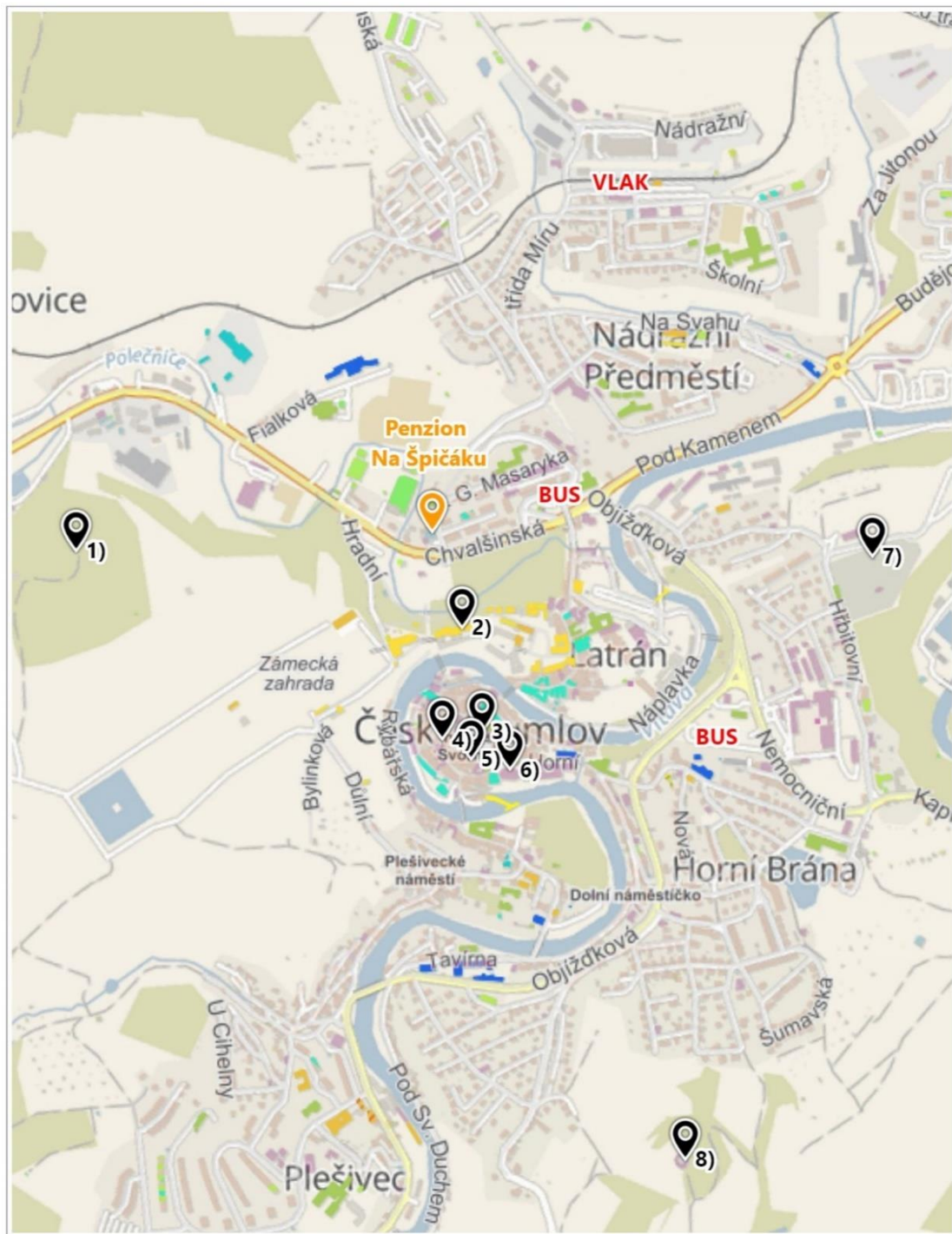
Zdroj: google maps + vlastní zpracování

Místa Dark turismu v Českém Krumlově

4. 3. 2019

Tereza Beránková

500 m

1 : 12 096

Příloha C: Vstupné na hrad a zámek Český Krumlov pro rok 2019

Část hradu a zámku Český Krumlov	Vstupné (1os.)	Návštěvní doba
I. prohlídková trasa: renesanční a barokní apartmány (Základní okruh I.)	200 Kč	1.11.–1.4. <i>UZAVŘENO</i> 2.4.–31.5. (ÚT-NE) 9:00-16:00 1.6.–31.8. (ÚT-NE) 9:00–17:00 1.9.–31.10. (ÚT-NE) 9:00–16:00
I. prohlídková trasa – apartmány z 1. a 2. poloviny 19. století (Základní okruh II.)	150 Kč	1.10.–31. 5. <i>UZAVŘENO</i> 1.6.–31.8. (ÚT-NE) 9:00 – 17:00 1.9.–30.9. (SO-NE) 9:00–16:00
Zámecké barokní divadlo (výběrový okruh)	250 Kč	1.11.–30.4. <i>UZAVŘENO</i> 1.5.–23.6. (ÚT-NE) 10:00–15:00 24. 6.–1. 7. <i>UZAVŘENO</i> 2.7.–15.9. (ÚT-NE) 10:00–15:00 16. 9.–23. 9. <i>UZAVŘENO</i> 24.9.–31.10. (ÚT-NE) 10:00–15:00
Hradní muzeum a zámecká věž (individuální okruh)	150 Kč	1. 11.–21. 12. (ÚT-NE) 9:00–16:00 22. 12.–1. 1. <i>UZAVŘENO</i> 2.1.–31.3. (ÚT-NE) 9:00–15:00 1.4.–31.5. (PO-NE) 9:00–16:00 1.6.–31.8. (PO-NE) 9:00–17:00 1.9.–31.10. (PO-NE) 9:00–16:00
Konírna, sedlárna (individuální okruh)	60 Kč	1. 9.–30. 6. <i>UZAVŘENO</i> 1.7.–31.8. (ÚT-NE) 10:00–16:00 1. 9.–31. 5. <i>UZAVŘENO</i>
Zámecká zahrada	ZDARMA	1. 11.–31. 3. <i>UZAVŘENO</i> 1.4.–30.4. (PO-NE) 8:00–17:00 1.5.–30.9. (PO-NE) 8:00–19:00 1.10.–31.10. (PO-NE) 8:00–17:00

Zdroj: Vlastní zpracování dle Zámek Český Krumlov: Vstupné, návštěvní doba (2019)

MENU
499,-Kč

Caesar salát
Classic Caesar salad

+

Konfitované kachní stehno, červené zelí, bramborové knedlíky (drbáky)
Confit duck leg, red cabbage with potato dumplings

nebo / or

Pfeffersteak z hovězí svíčkové (250g), pečený brambor
Pepper beef steak and baked potatoes

nebo / or

Tatarský biftek z hovězí svíčkové (150g), topinky (již namíchané)
Beef tartare and toasted bread slices (already mixed)

nebo / or

Vepřová líčka na černém pivě, bramborové pyré
Pork cheeks in a dark beer and potato puree

nebo / or

**Pečený filet z lososa, ragú ze sušených rajčat a cukety,
bramborové pyré**
Baked salmon fillet with sun-dried tomato and courgette ragout

+

Lahev vína 0,75 l – dle nabídky (1 lahev pro 2 osoby)
Bottle of Wine

1. den (15.5.2020)	
11:00	odjezd z Prahy – Florenc, AN
13:30	příjezd do Českého Krumlova – Tourist Bus Stop
13:45	příchod do hotelu, ubytování se, čas na oběd ve vlastní režii
15:30	sraz na náměstí a výšlap na Ptačí hrádek
16:10	příchod na Ptačí hrádek, seznámení s historií a prohlídka exteriéru
16:40	odchod zpět na náměstí
17:20	příchod na náměstí k morovému sloupu a seznámení se s historií
17:40	odchod do hotelu, příprava na večeři ve Švamberském domě
18:00	společná večeře ve Švamberském domě
Po večeři by následoval program dle vlastního uvážení	
2. den (16.5.2020)	
8:00	snídaně v hotelové restauraci
9:00	sraz před hotelem a návštěva hradu a zámku Český Krumlov
9:15	komentovaná prohlídka I. okruhu zámku
10:15	konec komentované prohlídky zámku, přesun k zámecké věži
10:25	výstup na zámeckou věž
11:10	sraz před zámeckou věží a přesun k muzeu útrpného práva
11:20	návštěva muzea útrpného práva
12:00	pauza na oběd ve vlastní režii
13:30	návštěva kostela sv. Víta, seznámení se s historií
13:50	sraz před kostelem a přesun ke kapli na Křížové hoře okolo židovského hřbitova
14:20	možnost nahlédnutí a sdělení informací o židovském hřbitově a pokračování ke kapli na Křížové hoře
15:00	příchod ke kapli na Křížové hoře, zde prohlídka poutního areálu a odpočinek
16:00	odchod od kaple na Křížové hoře k hotelu
16:30	příchod k hotelu, volný program
18:00	společná večeře ve Švamberském domě
Po večeři by následoval vlastní program, v případě zájmu možno domluvit večerní prohlídku města s externím průvodcem – za příplatek	
3. den (17.5.2020)	
8:00	snídaně v hotelové restauraci
10:00	opuštění hotelu a cesta k nástupnímu parkovišti Tourist Bus Stop
10:15	odjezd z Českého Krumlova do Prahy
13:45	předpokládaný příjezd do Prahy – Florenc, AN

Temný turismus v Českém Krumlově

Dobrý den, jmenuji se Tereza Beránková a jsem studentkou Ekonomické fakulty JČU. V rámci mé bakalářské práce na téma Dark turismu (temného turismu) v Českém Krumlově bych Vás ráda požádala o vyplnění krátkého dotazníku, který Vám zabere přibližně 5 minut. Dotazník je zcela anonymní a výsledky budou použity výhradně pro vypracování mé BP.

*V případě jakýchkoliv dotazů či nejasností mě prosím neváhejte kontaktovat
Email: berant07@jcu.cz*

Pomůcka pro vyplnění dotazníku:

Dark turismus je cestování na místa, která jsou spojena s nějakou tragédií, utrpením nebo tajemnem (např. hřbitovy, popraviště, koncentrační tábory, mučírny, katakomby, bojiště, výstavy jako Titanic nebo The Human Body atd.).

- 1. Setkal/a jste se někdy s pojmem Dark turismus (někdy také překládaný jako „temný turismus“)?***
    - Ano, setkal/a
    - Ne, nesetkal/a

  - 2. Pokud jste se s tímto pojmem setkal/a, kde to bylo? (lze zvolit více odpovědí)***
    - Ve škole
    - Na internetu
    - V médiích – televize, rádio, noviny
    - Od příbuzných nebo známých
    - Nesetkal/a jsem se.
    - Jiné: (vypište) _____

  - 3. Navštívil/a jste nějaká místa/objekty Dark turismu? (vyberte jednu odpověď)***
    - Ano
    - Ne
    - Nevím

  - 4. Co by bylo/mohlo být motivem návštěvy temného místa? (lze vybrat více odpovědí)***
    - Bydlím v blízkosti takového místa
    - Školní exkurze
    - Výlet do okolí v rámci dovolené
    - Zájem o historii daného místa
    - Poučení z historie
    - Zvědavost
    - Prožití zvláštní atmosféry daného místa
    - Pieta a prokázání úcty
    - Zájem o temný turismus
    - Nikdy bych takové místo nenavštívil/a
    - Nevím
    - Jiné: (vypište) _____
-

5. *Považujete cestování na taková místa za vhodné? (vyberte jednu odpověď)*

- Ano, nevidím důvod, proč by to nemělo být vhodné
- Nepovažuji to za vhodné
- Nedokážu posoudit

6. *Je pro Vás tento specifický typ cestovního ruchu zajímavý? (vyberte jednu odpověď)*

- Naprosto zajímavý
- Spíše zajímavý
- Spíše nezajímavý
- Absolutně nezajímavý (pokračujte otázkou číslo 17)

7. *Které z nabízených kategorií temných míst jsou (by byly) pro Vás nejvíce zajímavé? (lze vybrat více odpovědí)*

- Pohřebiště, hřbitovy, katakomby, hroby
- Muzea, výstavy (útrpné právo, The Human Body...)
- Místa spojená s paranormální aktivitou, strašidelné hrady
- Místa přírodních katastrof
- Místa bitev a jejich rekonstrukce
- Koncentrační tábory, místa genocidy
- Místa spojená se smrtí jednotlivců či skupin
- Žádná z výše uvedených

8. *Je (byl) záměr Vaší cesty navštívit místo Dark turismu nebo se tak stalo jen součástí? (vyberte jednu odpověď)*

- Temné místo je (bylo) hlavní cíl cesty
- Temné místo je (bylo) součástí cesty jinam
- Temná místa jen studuji (zajímám se o ně pasivně)

9. *Jaký jste měl/a pocit z Vámi navštíveného místa? (lze vybrat více odpovědí)*

- Odpor proti násilí
- Lítost
- Nadšenost
- Znechucení
- Smíšené pocity
- Strach
- Vzrušení
- Zvědavost
- Jiné: (vypište) _____

10. *Co Vás motivuje k návštěvě místa Dark turismu? (lze vybrat více odpovědí)*

- Zájem o historii
- Poznání něčeho nového
- Vžití se do situace nešťastné události, tajuplnost míst
- Úcta k zesnulým
- Poučení
- Jiné: (vypište) _____

11. V Českém Krumlově je několik míst (objektů), která jsou spojena právě s Dark turismem. O kterých z nabízených jste věděli? (lze vybrat více odpovědí)

- Muzeum útrpného práva
- Hrad a zámek Český Krumlov
- Náměstí Svornosti (morový sloup)
- Kostel sv. Víta
- Židovský hřbitov
- Ptačí hrádek
- Kaple na Křížové hoře
- Nevěděl/a jsem o žádném
- Jiné: (vypište) _____

12. Jste spokojen/a s místy/objekty Dark turismu v Českém Krumlově? (V každém řádku vyberte jedno číslo na stupnici od 1 do 4, kdy 1 = velmi spokojen/a, 4 = velmi nespokojen/a, 5 = „nevěděl/a jsem o žádném“)

Množství temných míst	1	2	3	4	5
Stupeň temnoty	1	2	3	4	5
Doprovodná infrastruktura	1	2	3	4	5
Autentičnost	1	2	3	4	5
Možnost koupě suvenýru	1	2	3	4	5
Odborný výklad nebo doprovodné informace	1	2	3	4	5

13. Jste rezident města Český Krumlov?

- Ano (pokračujte otázkou číslo 17)
- Ne (pokračujte otázkou číslo 14)

14. Využil/a byste tematického pobytového balíčku, který by mimo jiné obsahoval také návštěvu výše uvedených míst (bez průvodce)? (vyberte jednu odpověď)

- Ano, využil/a
- Nevím
- Ne, není pro mě zajímavý

15. Zúčastnil/a byste se zájezdu zprostředkovaného přes cestovní kancelář na výše uvedená místa s průvodcem? (vyberte jednu odpověď)

- Ano, zúčastnil/a
- Nevím
- Ne, nezúčastnil/a

16. Využil/a byste brožuru výše uvedených míst s vypsáními báchorkami a povídkami a následně výše uvedená místa navštívil/a? (vyberte jednu odpověď)

- Ano, využil/a
- Nevím
- Ne, nevyužila

17. Vaše pohlaví je:

- Muž
- Žena

18. Je Vám:

- 15-25 let
- 26-36 let
- 37-47let
- 48-59 let
- 60 let a více

19. Kraj, kde se nachází Vaše trvalé bydliště je:

- Jihočeský
- Plzeňský
- Karlovarský
- Ústecký
- Liberecký
- Středočeský
- Praha
- Pardubický
- Královéhradecký
- Olomoucký
- Moravskoslezský
- Zlínský
- Jihomoravský
- Vysočina

Mnohokrát děkuji za vyplnění dotazníku a přeji Vám hezký zbytek dne.

Zdroj: vlastní zpracování